

Dēmos

Voor gelijkheid en inclusie in cultuur, jeugdwerk en sport

VOORTGANGSRAPPORTAGE

2023

---

dēmos
*voor participatie
& democratie*

Contact en info

Saintelettesquare 19 B – 1000 Brussel

T +32 (0)2 204 07 00

E info@demos.be

www.demos.be

facebook.com/demosvzw

linkedin.com/company/demos-vzw

twitter.com/demosvzw

youtube.com/demosvzw

Inhoudstafel

Voorwoord

Wat doet Dēmos?

SD 1:

Cultuur-, jeugd- en sportaanbieders die inzetten op maximale participatiekansen zijn ondersteund in het vormgeven, ontwikkelen en vernetwerken van hun praktijk

SD 2:

Als facilitator ondersteunt Demos vzw het werkveld in het realiseren van een gelijkjer speelveld

SD 3:

Als expertisecentrum verbindt Demos vzw het werkveld en vergroot zijn impact.

SD 4:

VRIJUIT vergroot de participatiekansen van mensen met een beperkt budget aan evenementen met een regionale en nationale uitstraling.

SD 5:

Demos vzw is een kwaliteitsvolle netwerkorganisatie met een divers en gedreven medewerkersbeleid

Financiële toelichting bij het werkjaar 2023

Jaaractieplan 2024

Begroting 2024

Bijlagen:

Verslag Revisor

Voorwoord

Demos en het jaar van de kameleon

2023 zal voor Demos nog even blijven. Het jaar waarin het Participatiedecreet – het decreet waar de doelstellingen rond de participatie van kansengroepen en dus de werking van Demos was opgenomen – ten grave werd gedragen. Genoeg participatie? Niet relevant? Niet nodig om er extra aandacht aan te besteden? Het is voor ons, Demos, nog altijd niet heel duidelijk waarom deze Vlaamse Regering zoveel politieke onderhandelingsuren heeft gestoken in de opheffing van een decreet dat vandaag misschien wel meer nodig is dan ooit tevoren. De armoede gaat er niet op achteruit, we zien groeiende kwetsbaarheid ook bij jongeren, en een toenemend aantal nieuwkomers in Vlaanderen en Brussel die het er bovendien niet gemakkelijker op gemaakt wordt om zich deel te voelen van onze samenleving.

We zullen het misschien nooit weten waarom nu precies Demos de scalp was. Maar onder die scalp groeide gelukkig al een nieuwe huid. Want soms is het nodig het oude af te gooien om verder te groeien. Net zoals bij een kameleon¹. En dus kijken we positief naar die nieuwe periode.

2023 bevestigt wat we eigenlijk allemaal weten en voelen: sterk inzetten op inclusie en participatie aan cultuur, jeugd en sport is nog hard nodig. Het is en blijft een giga-uitdaging voor vele actoren, van cultuurhuizen tot sportfederaties, jeugdorganisaties en lokale besturen. Het is niet alleen een kwestie van willen (en die wil is er gelukkig wel vaak), maar het is ook een verstandige investering in de toekomst. Want wie vandaag niet inzet op inclusie, op meer aansluiting zoeken met de samenleving, staat morgen op een eiland, vraagt zich af waarom de zalen of sportvelden leger worden of net minder mensen aansluiten bij het vrijetijdsaanbod dat in de gemeente wordt opgezet.

De urgentie is er, gelukkig. In 2023 ontving Demos 472 vragen tot ondersteuning van actoren (vrijetijdsactoren, lokale besturen, netwerken vrijetijdsparticipatie, enz.) bij de participatie-uitdaging. Dat is veeel meer dan we aankunnen, en dus brengen we meer dan ooit actoren samen in lerende netwerken, in netwerktrajecten om zo samen oplossingen te zoeken. We gaan diep met die actoren, in coachings- en begeleidingstrajecten, en trekken er lessen uit en goede praktijken, om die vervolgens zoveel mogelijk te delen met het werkveld zodat minstens een deel van die 472 zijn of haar weg vindt naar die expertise. U leest er alles over in dit jaarverslag.

Met Vrijuit geven we mensen in armoede toegang tot het vrijetijdsaanbod op Vlaams niveau. Concerten, sportevenementen, festivals, tentoonstellingen, enz. Dit jaar voor meer dan twaalf duizend mensen. Dat vraagt om voortdurend vrijetijdsaanbieders te overtuigen mee te stappen in dit verhaal, én blijvend werken met de meer dan 600 sociale organisaties waarmee we samenwerken opdat die tickets ook écht bij de juiste mensen – zij die drempels ervaren om aan dat aanbod te participeren – terecht komen.

Dat begeleiden, coachen, verbinden en toeleiden is mensenwerk. Daar zijn we goed in als Demos en zullen we blijven doen zolang het nodig is. Veel leesplezier.

---

¹ Volgens Wikipedia zijn kameleons wat chagrijnig in de periode voor ze vervellen. Dat herkennen we.

WAT DOET DĒMOS?

Nomadische kenniswerkers

Cultuur, jeugdwerk en sport hebben een positieve impact op mensen. Ze zetten zet burgers in hun kracht en vergemakkelijken het samenleven. Dēmos draagt die kracht uit. We zoeken samen met organisaties en lokale besturen naar manieren om meer mensen in die kracht te zetten. Zo bouwen we, vanuit cultuur, jeugdwerk en sport aan een meer open, inclusieve en democratische samenleving.

Daarom noemen we onszelf een team van nomadische kenniswerkers. We zoeken naar wat werkt en maken die kennis en ervaring deelbaar voor anderen.

Verbinden van kennis, ervaringen en mensen

We zetten de schijnwerper op mensen, organisaties en manieren van werken die onderbelicht en ondervetegenwoordigd zijn in cultuur, jeugdwerk en sport, op ontwikkelingen die zich afspelen in de marge of net buiten de sectoren. Omdat we weten dat innovatie en innovatieve praktijken net daar ontkiemen, vinden we dat ze daar niet mogen blijven.

Daarom werken we aan het verbinden van kennis, ervaringen en mensen. Vanuit verschillende rollen en functies, over grenzen van sectoren, beleidsdomeinen en bestuursniveaus heen.

Vanuit concrete cases en dagdagelijkse praktijk

We werken op grote sociale uitdagingen, met name armoede, integratie, inclusie, en met groepen die drempels ervaren om volwaardig aan het cultuur-, sport- en jeugd aanbod te kunnen participeren: mensen in armoede, mensen met een migratieachtergrond en mensen met een handicap. Dat mogen geen 'onmogelijk oplosbare problemen' blijven. We stimuleren het werkveld om anders te kijken en met meer durf verder te gaan.

Daarom zetten we vanuit concrete cases en de dagdagelijkse praktijk in op het uitlokken en versterken van leren. En dat bij zowel professionals, organisaties als netwerkverbanden.

Voor de voortgangsrapportage van 2023 baseren we ons op de beheersovereenkomst zoals we die met de Vlaamse Overheid hebben afgesloten. Hierdoor worden mogelijks enkele aspecten van de werking onderbelicht. In de verschillende doelstellingen en indicatoren hieronder, wordt er echter voortdurend verwezen naar projecten, processen en dynamieken die in de rand van de beheersovereenkomst, de werking van Demos het afgelopen jaar hebben gestoffeerd. Trouw blijvend aan onze eigenheid, belichten we steeds een zakelijk aspect aan de hand van indicatoren, maar en minstens even belangrijk is het verhaal achter de indicatoren. In die zin is deze voortgangsmeting dus ook een gezonde balans tussen het rapporteren van indicatoren om de werking aan te tonen enerzijds en anderzijds ook het verhaal achter de cijfers.

SD1: Cultuur-, jeugd- en sportaanbieders die inzetten op maximale participatiekansen zijn ondersteunend in het vormgeven, ontwikkelen en vernetwerken van hun praktijk

De korte samenvatting...	
1.1. Ondersteuning cultuur-, jeugd- en sportaanbieders	Doelstelling meer dan behaald, met 472 ontvangen dienstverleningsvragen in 2023 (t.o.v. 154 in 2022)
1.2. Lokale netwerkregisseurs en netwerken vrijetijdsparticipatie versterkt	Doelstelling meer dan behaald, met 93 dienstverleningsvragen in 2023 vanuit netwerken vrijetijdsparticipatie (t.o.v. 51 in 2022). Daarvan leidden 15 tot coachingstrajecten en 4 tot inhoudelijke vormingstrajecten.
1.3. Intermediaire actoren zijn erkend in hun rol binnen cultuur, sport en jeugdwerk.	Doelstelling behaald. Intermediaire actoren zijn steeds betrokken bij de activiteiten van Demos; alsook in de kennisborging.
1.4. Netwerken vrijetijdsparticipatie ikv IGS worden ondersteund	Doelstelling behaald. Met de 2 bestaande intergemeentelijke netwerken werden verschillende contactmomenten georganiseerd. IGS Noordrand werd begeleid bij de vorming van het netwerk vrijetijdsparticipatie. Ook in 4 andere IGS werden coachings en vormingen gerealiseerd om netwerkvorming te promoten
1.5. Lokale netwerkregisseurs zijn erkend in hun rol	<i>Cf. OD 1.2.</i> Een specifiek kennisdossier rond de rol van lokale netwerkregisseurs werd in 2023 niet afgewerkt wegens de gewijzigde beleidscontext (opschaling naar bovenlokale netwerken).
1.6. Goede praktijken zijn in beeld gebracht en uitgedragen naar het werkveld	Doelstelling meer dan behaald. Minimaal 35 praktijkverhalen werden gekapitaliseerd en gedeeld via dossiers, blogs of de kennisbank van Demos.

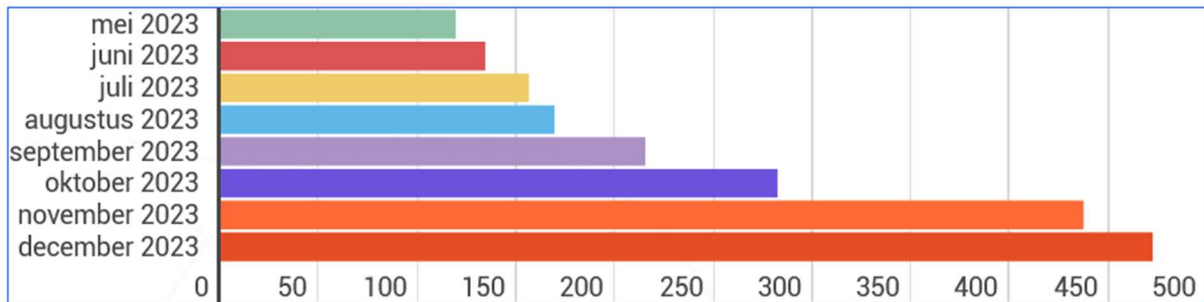
OD1.1: Cultuur-, jeugd- en sportaanbieders die inzetten op maximale participatiekansen zijn ondersteund in het vormgeven, ontwikkelen en vernetwerken van hun praktijk.

Indicator: Demos vzw rapporteert jaarlijks over het aantal opgenomen helpdeskvragen, coachings en begeleidingen en in hoofdlijnen wie daarmee ondersteund werd.

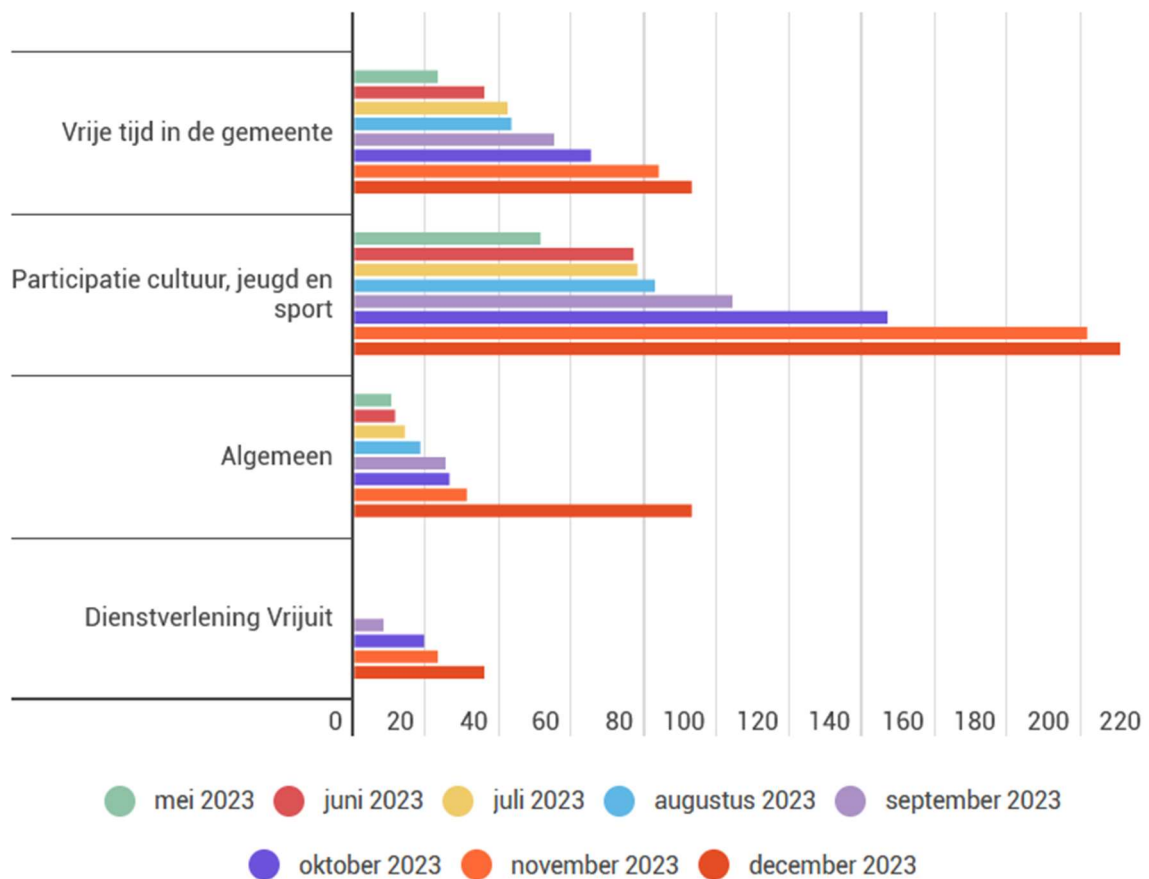
De cijfers:

Over de domeinen Jeugd-Cultuur-Sport heen, behandelden we in 2023 **472 gerichte vragen** die geregistreerd werden. In 2022 waren dit 154 vragen. Een significante stijging die onder andere te

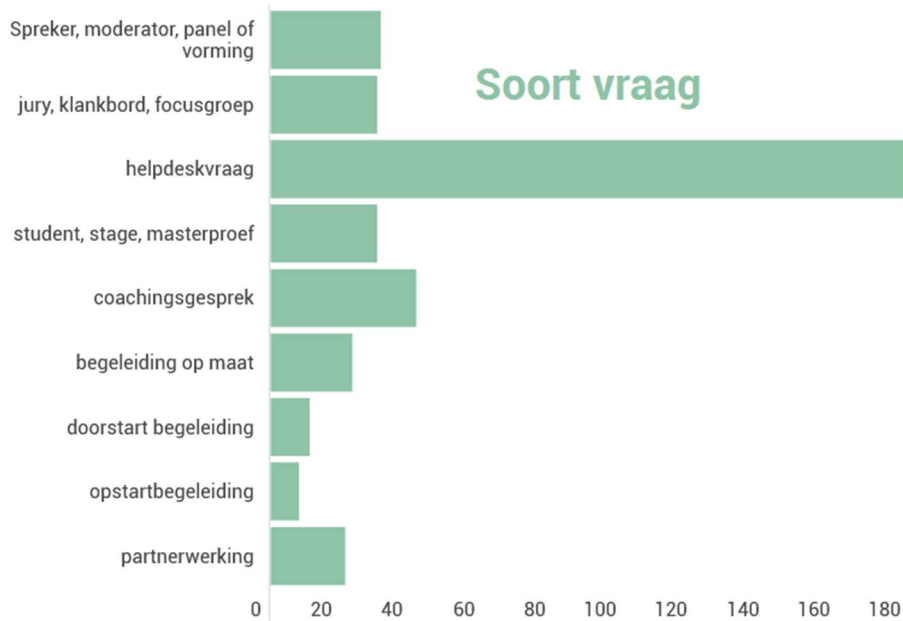
maken heeft met een herstructurering van de bedrijfsvoering waardoor vragen systematisch worden geregistreerd, gecapteerd en opgevolgd.

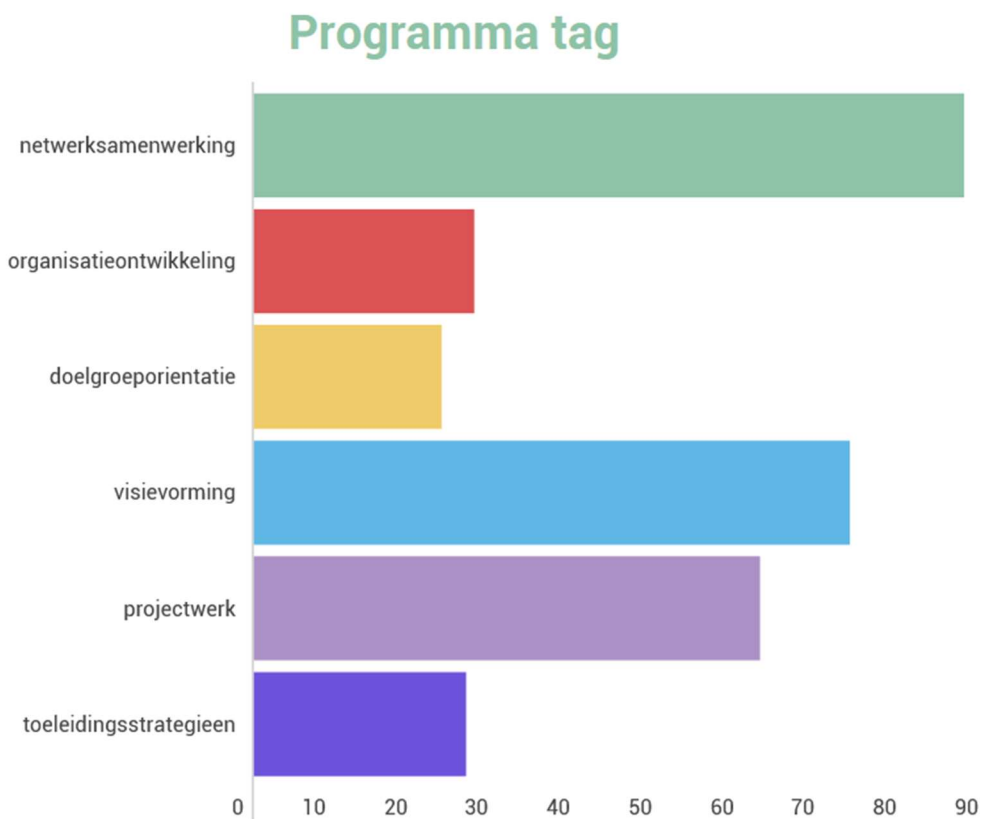
211 van de 472 vragen (45%) kon rechtstreeks toegeschreven worden aan de **sectoren Jeugd-Sport-Cultuur**. Binnen deze sector-specifieke vragen ging over vragen gelinkt aan kunst en cultuur (62%), gevolgd door sport (28%) en jeugd (11%).

Over alle binnengekomen vragen, registreerden we een overgroot deel **'helpdeskvragen'** (179). Daarnaast realiseerden we 41 **'coachingsgesprekken'** en 23 **'begeleidingen op maat'**. Sinds september 2023 (vandaar het lagere cijfer) werden ook alle vragen geregistreerd die binnen komen rond **'VRIJUIT'**. Bij VRIJUIT gaat het hoofdzakelijk over helpdeskvragen.

Kijken we naar de inhoud van de vragen die binnenkomen, dan zien we dat vragen die te maken hebben met **netwerksamenwerkingen** (87), **visievorming** (73) en **projectwerk** (62) het vaakst voorkomen.

Een breed pallet aan organisaties werd in 2023 ondersteund. Hieronder een kort overzicht van de voornaamste ondersteunde organisaties binnen de domeinen Jeugd-Cultuur-Sport:

Jeugd:

- JNM (in het kader van Komaf)
- KSA (in het kader van Komaf)
- Realisatie van verschillende ontmoetingen rond vrijetijdsparticipatie van jongeren met jeugdactoren: Ambrassade; Bataljong; Formaat; Uit de Marge; JES

Cultuur:

- Molenbeek cultuurdienst [MOLENBEEK](#)
- Open Doek [Landjuweelfestival OPENDOEK](#)
- Stuurgroep HoGent - publiek(en) maken: [Stuurgroep HOGENT onderzoek PUBLIEK\(en\) maken](#)
- Graphic Novel - story poetik [PARK POETIK GRAPHIC NOVEL](#)
- Stuurgroep ArtistCare + Trefdag Brussel - team Coördinatie Brussel [art.is.t.care](#)
- Musikaa Klara Festival [KLARA](#)
- WAAS [WAAS 2022-23](#)
- Pulse niet diversiteit [Pulse 'niet diversiteit'](#)
- Stuurgroep Cera en Vluchtelingenwerk Vlaanderen vrijwilligerswerking [VRIJWILLIGERSWERKING stuurgroep CERA](#)
- Platoon Inclusief

Sport:

- Sociaal sportief platform [www.sociaalsportief.be](#)
- Sportfederaties zoals VSF, Hockeyfederatie, Sporta, Gezinssportfederatie, FROS, Voetbal Vlaanderen, ...
- Sociaal sportieve initiatieven zoals BBJA, Molenbeek Rebels, Diepgang, Sportaround, ...

Het verhaal:

Onbeperkt in denken, beperkt in doen? Een verslag van de inspiratiedag rond sociaal-artistiek theater en theater in de vrije tijd.

“Onbeperkt op de Planken”, de inspiratiedag rond sociaal-artistiek theater, bracht heel wat mensen bijeen in theaterzaal Biekorf in Brugge. De eerste dag van het Landjuweelfestival werd zo afgetrapt met een inspirerende dialoog, georganiseerd door OPENDOEK in samenwerking met Unie der Zorgelozen en DEMOS. Centraal stond de vraag hoe de verbinding kan vergroten tussen het theater van de vrije tijd en het sociaal-artistiek theater. Het doel van de dag was om inspiratie op te doen hoe die twee ‘werelden’ elkaar kunnen vinden en wat ze van elkaar kunnen leren. Zo zijn er nog steeds te veel mensen die minder kansen krijgen in de klassieke theatergezelschappen uit de vrije tijd, en al zeker niet buiten de grootstedelijke context.

(...) Centraal stond het belang van dialoog tijdens het maakproces en de meerwaarde van het in contact brengen van verschillende leefwerelden. Voor we het wisten, was het tijd voor een

niet-onbelangrijke koffiepauze met taart, waarna we in drie panels aan de slag gingen met enkele centrale vragen: Waarom zien we zo weinig samenwerkingen tussen het theater in de vrije tijd en de sociaal-artistieke werkingen? Wie zou die groepen kunnen samenbrengen en hoe? Wat kunnen we leren van elkaar? Om de dag goed af te sluiten, kwamen we terug samen om deze gedachten even te bundelen met Demos. (...)

- *Theater gaat in essentie over mensen. We kunnen niet anders dan dat menselijke centraal zetten.*
- *'De relatie gaat participatie vooraf.' Zoek elkaar op, leg verbinding en luister naar elkaar. 'Moeilijk bereikbare groepen bestaan niet, wel onbereikbare organisaties'.*
- *Betrek iedereen op een (voor hen) waardige manier in het proces en de voorstelling.*
- *Durf tijd te nemen. We zijn het niet meer gewoon om te denken op lange termijn, dus durf te vertragen. Geen drie voorstellingen maken in twee maanden tijd, maar toewerken naar één over een jaar.*
- *Durf ook te 'falen'. Het gaat niet over een 'beter' gezelschap worden, maar net een warmer gezelschap. Focus op het gemeenschappelijk proces in plaats van op het resultaat en de reactie van het publiek.*
- *Durf de structuren in vraag te stellen. Zet jonge mensen in creatieve rollen of in raden van bestuur. Kies eens een andere regisseur en put uit een nieuw soort repertoire. Durf de rollen om te draaien, letterlijk.*
- *Doe vooral wat voor jullie sociaal veilig aanvoelt. Het creëren van vertrouwensbanden en een safe space, en de daarbij horende wederzijdse verwachtingen, is essentieel. Maar durf ook de grenzen van de comfortzone uit te dagen en andere pistes in optie te nemen.*
- *In dialoog gaan geeft het verhaal ook meer diepgang, vermijd het eenrichtingsverkeer van regie naar speler. Creëer meer gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.*
- *De stukken moeten nu niet allemaal plots 'maatschappelijk geëngageerd' worden, ook humor en spelplezier is van groot belang.*
- *Koffie en taart! Samen eten blijkt een enorm belangrijke factor voor het groepsgevoel.*
- *Om dit alles duurzaam te maken, zijn engagement en structurele wijzigingen nodig, maar het begint alvast bij het gewoon doen, eraan beginnen.*

(artikel Rune Wittouck)

Lees het volledige artikel op [www.opendoek.be](https://www.opendoek.be/inspiratie/nieuws/dit-was-het-openingsweekend-van-het-landjuweelfestival) : <https://www.opendoek.be/inspiratie/nieuws/dit-was-het-openingsweekend-van-het-landjuweelfestival>

OD1.2 : Lokale netwerkregisseurs zijn versterkt in hun rol en geven richting aan hun netwerk vrijetijdsparticipatie

Indicator: Demos vzw rapporteert jaarlijks over het aantal opgenomen helpdeskvragen, coachings en begeleidingen en in hoofdlijnen wie daarmee ondersteund werd.

De cijfers:

In 2023 registreerden we in totaal **93 vragen** (tegenover 51 in 2022) rond de ondersteuning van lokale en bovenlokale netwerken vrijetijdsparticipatie, meest opvallend waren:

- 38 helpdeskvragen van lokale netwerken
- 15 coaching vragen
- 4 vragen omtrent specifieke vorming
- Vragen kwamen vaak vanuit **lokale besturen** naast **armoedeverenigingen** en enkele vragen vanuit **IGS-verbanden**.

Het verhaal:

Begeleiding van IGS Noordrand naar een intergemeentelijk netwerk vrijetijdsparticipatie

Gegroeid vanuit een sterke nood aan meer samenwerking en overleg besloten de steden en gemeenten die lid zijn van het intergemeentelijk samenwerkingsverband (IGS) Noordrand om de uitdagingen en de aanpak van vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede op elkaar af te stemmen. Aan Demos werd gevraagd om met de geïnteresseerde leden van het IGS een traject af te leggen dat zou leiden naar een breed gedragen visie en plan voor de komende jaren.

Jo en Maaike van IGS Noordrand maakten werk van een gedegen contextanalyse en aarzelden niet langs te gaan bij armoedeorganisaties in de Noordrand om hun ideeën en belangen te leren kennen, en om hen warm uit te nodigen het traject te versterken.

Het werd een boeiend proces waarin de deelnemers uit vrijetijds- en sociale diensten samen met de armoedepartners en discussieerden. Dit proces maakte ook mogelijk dat gemeenten zonder armoedeorganisatie op hun grondgebied, alsnog die ervaringsdeskundigheid kunnen aanspreken om hun beleidsinspanningen te versterken.

Na 4 intensieve bijeenkomsten, gespreid over drie maanden werd een mooie en gedragen afsprakennota geschreven, waarmee IGS Noordrand de betrokken schepencolleges wist te overtuigen. Het dossier werd ingediend bij de Vlaamse Gemeenschap en per 1 januari 2024 was het intergemeentelijke netwerk vrijetijdsparticipatie in de Noordrand een feit.

OD1.3 : Intermediairs zijn erkend in hun rol en hun rol is opgenomen binnen cultuur, jeugdwerk en sport

(a) Indicator: Demos vzw publiceert een artikelenreeks rond intermediaire actoren en praktijken en rapporteert over het bereik ervan.

De opvolging:

Voor Demos zijn ‘intermediaire actoren’ organisaties en praktijken die mensen verenigen of samenbrengen die drempels ervaren. Ze zijn voor ons intermediair want hebben een rechtstreekse band met onze finale eindbegunstigden, waar we als Demos dus een onrechtstreekse relatie mee hebben via hen.

Een specifieke artikelenreeks rond intermediaire actoren werd niet gepubliceerd. Vooral omdat in 2023 heel wat aandacht ging naar het ondersteunen van diezelfde intermediaire actoren. Dat leek ons belangrijker in het licht van de decretale wijzigingen, die voor heel wat verwarring zorgde bij deze actoren en hun rol in bijvoorbeeld Netwerken vrijetijdsparticipatie op lokaal niveau; maar ook bijvoorbeeld wat betreft hun toekomst als participatieve organisatie na het verdwijnen van het participatiedecreet. Heel wat sociale en welzijnsorganisaties beleefden sinds de Coronacrisis moeilijke tijden, met uitdagingen voor hen en hun doelgroep die tot op vandaag toenemen: toenemende kwetsbaarheid, zowel socio-economisch als psychisch, en armoedecijfers in Brussel en Vlaanderen die niet structureel dalen, armoede die nog steeds in grote mate gekleurd is, én in een samenleving die evolueert naar superdiversiteit zowel in de stad als op het platteland. Sociale en welzijnsorganisaties geven aan het moeilijk te hebben om vrije tijd als thema op de agenda te houden bij hun doelgroep, door de toename van essentiële noden zoals huisvesting, basisvoorzieningen enz.

Voor Demos is dat alarmerend. Het toont niet alleen aan dat die organisaties deels de rol van de overheid overnemen uit noodzaak; maar tegelijk dat het recht op vrije tijd voor allen niet gegarandeerd kan worden in dergelijke context. Zonder intermediaire actoren en hun inspanningen om hun doelgroep toe te leiden, komen we er niet. De extra aandacht van Demos voor deze organisaties op het terrein was dus meer dan nodig, en dit hebben we kunnen realiseren in 2023.

Hoewel een specifiek kennisdossier rond intermediaire actoren er dus niet kwam, werd hun rol en belang wél steeds meegenomen in andere artikels, artikelenreeksen en kennisdossiers. Onder meer in het kennisdossier Platoon Inclusief; het dossier rond inclusief vrijwilligerswerk; het dossier rond Netwerk creatieve stem enz. Zie ook [OD 1.6.](#) voor een uitgebreider overzicht van de verschillende artikels en kennisdossiers.

(b) Indicator: Demos vzw betreft intermediairs in trajecten, vorming en evenementen Ze geeft jaarlijks in hoofdlijnen een overzicht van hun betrokkenheid.

In haar werking betreft Demos haar partners zowel op structurele manier (vaste netwerken en platformen), als binnen haar begeleidings- en netwerktrajecten (langdurige trajecten waar partners betrokken worden in lerende netwerken), alsook in kortere opdrachten en events (vorming,

uitwisseling, e.a.). Betrokkenheid van sociale, socioculturele, e.a. organisaties zit in het dna van Demos en vanuit dit uitgangspunt is er een betrokkenheid in nagenoeg alle activiteiten, vormingen, trajecten die we opzetten, zowel naar vrijetijdsactoren als naar lokale besturen. De lijst is heel lang, hieronder beperken we ons tot enkele voorbeelden vanuit die verschillende vormen van betrokkenheid.

- **Platform Participatieve Kunstpraktijken** (als opvolging van het AISA Platform, zie Jaarrapport 2022). Het Platform participatieve Kunstpraktijken verenigt 8 kunsthogescholen samen met sociale organisaties die participatieve kunst als middel inzetten om inclusie te bevorderen. Demos faciliteert het platform, organiseert kennis- en expertisedeling binnen het platform, alsook projectoproepen die samen met het platform worden uitgewerkt en gerealiseerd (vb. (H)art & society trajectoproep rond participatieve kunstpraktijken, samen met Cera).
- **Sociaal Sportief Platform:** platform voor sociaal-sportieve praktijken www.sociaalsportief.be; Een samenwerkingsverband van 44 sociaal sportieve organisaties. Onder meer bij de realisatie van het onderzoekstraject rond precare sportpraktijken, de opmaak van het memorandum rond sociaal-sportief beleid, alsook de trefdag Spo(r)tlight werden deze organisaties intensief en participatief betrokken.
- Netwerkdag **'Bevlogen Bemiddelaars'** (26 oktober 2023). De rol van intermediairen in de teleiding naar en de bemiddeling tussen aanbieders en deelnemers aan cultuur, jeugdwerk en sport, stond centraal in deze netwerkdag. Mensen uit intermediaire organisaties gaven er ook diverse workshops: de Keeting (vereniging waar armen het woord nemen) presenteerde er hun mobiliteitsspel. Projecthuis De Dreef (Westerlo) en vzw Den Draai (Heist-op-den-Berg; vereniging waar armen het woord nemen), vertelden er over hun Rap-op-Stap-werking en met het project Zorgzaam Wommelgem doken we in de mogelijkheden van de buurt als broeiplaats van vrije tijd.
- **Netwerktraject Platoo Inclusief:** Platoo wil een gemeenschapscentrum zijn voor iedereen, inclusief mensen die zich kwetsbaar voelen. Samen met het gemeenschapscentrum, de vrijwilligers en de buurt worden er initiatieven genomen om de interne en externe werking van GC De Platoo inclusief te maken. Daarvoor is de betrokkenheid van intermediaire actoren met expertise in het verenigen en bereiken van mensen die drempels ervaren om deel te nemen.
- **Netwerktraject HowtoOmta – "Uit vrije wil in vrije tijd":** Proces waarbij een methode ontwikkeld wordt samen met intermediaire actoren en partners uit de cultuursector om het cultuurprogramma volledig en structureel in handen te leggen van primaire gebruikers van de openbare ruimte. Binnen het lerend netwerk "Uit vrije wil in vrije tijd", gegroeid vanuit het netwerktraject met Cultureghem, zijn de cultuurorganisaties Park Poetik; Viernulvier; Buda; 30cc; SMAK betrokken partners.
- **Netwerktraject creatieve stem:** Jongeren met een rugzak of jongeren met een uitdaging, ze hebben allemaal hun eigen verhalen. Samen met artiest en ervaringsdrager AKB is er een traject op poten gezet **'chap de mic'** waarbij alle labels overboord worden gegooid en samen songs, dans of andere creatieve uitingen worden gecreëerd. Hierbij worden jeugd- en

jeugdwelzijnsorganisaties betrokken in een netwerk rond creatieve vrijetijdsruimte voor jongeren.

- In het kader van een **netwerktraject rond kansengroepen met de sportfederaties**, worden sociaal sportieve organisaties betrokken als coach bij de trajecten.
- **Inspiratielab voor lokale besturen en jeugdwerkers** waarbij ervaringsdeskundigen worden betrokken bij het uitwerken van deze labs.
- In diverse **transversale en overkoepelende activiteiten** van Demos werden, bij wijze van voorbeeld, volgende partners als intermediaire actoren betrokken: Iedereen Verdient Vakantie; 't Lampeke; Brede School Beringen; het Leonhuis; OnderOns St Truiden; Saamo Limburg; De Sfeer; Overkop & Arktos; Molenbeek Rebels; en vele anderen.

OD1.4.: Netwerken of initiatieven gericht op vrijetijdsparticipatie, die zich vormen in het kader van Intergemeentelijke Samenwerkingen, zijn versterkt in hun rol en geven richting aan hun netwerk vrijetijdsparticipatie

Indicator: Demos vzw organiseert contactmomenten met elk IGS dat zich richt op cultuur, jeugd en sport.

Indicator: Demos vzw organiseert bezoeken, bevestigingen en inventariseert de noden en behoeften binnen IGS-en op vlak van vrijetijdsparticipatie

De cijfers:

- In 2023 waren er **2 erkende IGS-en** in dit kader. Zowel met **Neteland** als met **Beleefproject** werden er respectievelijk 2 en 1 contactmoment georganiseerd.
- Vier groepsbijeenkomsten werden georganiseerd in de ondersteuning en begeleiding van de opstart van het bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie van de **IGS Cultuur Noordrand**.

Toelichting bij enkele realisaties:

- In 2023 was er bij aanvang één erkende intergemeentelijke samenwerking rond cultuur, jeugd en sport, namelijk **Neteland**. Ook een intergemeentelijke samenwerking rond jeugd (Beleefproject) ontving een erkenning, zij het in de loop van 2023. Demos had met beide werkingen contact. Met Neteland waren er contacten in maart (kennismaking met de nieuwe ploeg) en december. In december werd op vraag van Neteland gekeken hoe een nieuwe structuur van het netwerk er kan uitzien zodat ze meer op maat is van alle partners (met name ook de armoedepartners).
- De contacten met **het Beleefproject, een IGS Jeugd** en intergemeentelijke samenwerking in Oost-Brabant, waren enkel informerend gezien ze pas laat wisten van de erkenning. In 2024 plannen we een gesprek met het IGS omtrent noden en behoeften. Het IGS diende ook een dossier in voor UiTPAS.
- Van bij de start van 2023 investeerden we sterk in de ondersteuning van **IGS Cultuur Noordrand** : in 4 groepsbijeenkomsten kwamen we tot een gezamenlijke nodenanalyse,

doelstellingen, visie en acties. Dit vormde de basis voor de afsprakennota waarmee de werking erkend raakte eind 2023. Noordrand schreef er in januari [dit artikel](#) over.

- **Stuifzand:** op vraag van Avansa Kempen, gaf Demos op 21 oktober samen met een ervaringsdeskundige in de armoede, een workshop rond de niet-financiële drempels in de vrije tijd voor de verenigingen van de Zuiderkempen op het evenement Stuifkracht van (organisatie: Stuifzand). Met de Stuifzandverantwoordelijken werd op dat moment ook uitgewisseld over hoe ze kijken naar het vormgeven van vrijetijdsparticipatie binnen een IGS.

Daarnaast realiseerde Demos ook bezoeken, coachings en vormingen in functie van de IGS en netwerken vrijetijdsparticipatie-promotie.

- Demos ging in op een vraag van de intercommunale vereniging **DVV Westhoek** om te informeren over de netwerken vrijetijdsparticipatie en de opschaling naar bovenlokale netwerken. Bij deze bijeenkomst van diensthoofden van de lokale sociale diensten werden op vraag van Demos de IGS'en cultuur Viertoren, IJzervallei en CO7 uitgenodigd. Demos schetste de decretale verandering naar bovenlokale netwerken vrijetijdsparticipatie die op til staan en faciliteerde een gesprek hierover.
- Demos coachte de **regionale vereniging Midwest** die leden telt uit de 'cultuuregio Midwest' en uit IGS Ginter. De coaching ging in op mogelijkheden en strategieën om lokale besturen in de regio te inspireren tot het oprichten van een lokaal netwerk om zo in aanmerking te komen voor de overgangsmaatregelen in het nieuwe decreet bovenlokale cultuur en om hen voor te bereiden op het instappen in een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie.
- Op vraag van het **IGS Zuid-West** verzorgde Demos, in coproductie met de UiTPAScoördinator van de regio, een brainstormsessie over bovenlokale netwerken vrijetijdsparticipatie. Dit ging door tijdens een breed netwerkmoment "Atelier Zuid-West" in Kortrijk. In de aanloop naar het evenement investeerden we in het informeren en het fungeren als klankbord voor twee medewerkers van IGS Zuid-West.
- Gekaderd binnen een ruimer vormingstraject '*Ruimte maken*', dat Demos uitrolde binnen **het IGS Interwaas**, verzorgden we een vorming rond het aangaan en managen van netwerksamenwerkingen, en het netwerk vrijetijdsparticipatie.

Voor een systematische bevraging van alle IGS'en werd beslist om te wachten op de finale goedkeuring van het decreet en uitvoeringsbesluit Bovenlokale Cultuur. Enerzijds vermijdt dit dubbel werk en laat het toe om de IGS'en gerichter te informeren. Anderzijds zijn de IGS'en nu ook beter op de hoogte van de opdracht, de verwachtingen rond de bovenlokale netwerken en het kader waarin ze rond vrijetijdsparticipatie kunnen werken. De geesten rijpen nu en dus willen we een bredere bevraging doen in het voorjaar 2024.

Belangrijk om te vermelden is dat er in 2023 werd ingezet op een versterkte **samenwerking met OP/TIL** rond IGS en netwerken vrijetijdsparticipatie. In het voorjaar door een complementariteitsoefening (tijdens de opmaak van het decreet); en in het najaar (wanneer de inhoud van het decreet wat duidelijk werd) werd een structureler overleg opgestart tussen Demos, OP/TIL en publiek in functie van een taakverdeling binnen dit nieuwe decreet.

OD1.5: Lokale netwerkregisseurs zijn erkend in hun rol en versterkt door het mandaat van hun managementteams en lokale mandatarissen

Indicator: Demos vzw werkt toe naar de publicatie in 2023 van een kennisdossier rond de rol van lokale netwerkregisseurs en rapporteert over het bereik ervan.

De cijfers:

Deze indicator is nog een voortzetting van een planning in functie van een meerjarenplan dat uitging van een voortzetting van de huidige situatie. In 2022 werd hier een begin van gemaakt met 2 groepsinterviews van lokale netwerkregisseurs en managers vrije tijd (<https://demos.be/kenniscentrum/artikel/een-sterk-verankerd-en-gedragen-lokaal-netwerk>). Ook een algemeen directeur was betrokken. We wilden hier in 2023 op doorwerken in functie van de gemeenteraadsverkiezingen in 2024, maar de realiteit van een nieuw decreet waar de nadruk niet langer op het lokale maar op het bovenlokale komt te liggen, maakte deze oefening minder relevant. In de toekomst ligt het mandaat bij de intergemeentelijke samenwerkingen. Het ligt voor de hand dat onze inspanningen meer op deze intergemeentelijke actoren komen te liggen nu.

OD1.6: Waarde- en betekenisvolle praktijken en ervaringen zijn in beeld gebracht en uitgedragen naar het werkveld, stakeholders en partners

Indicator: Demos vzw publiceert twee reeksen met praktijkverhalen Ze motiveert jaarlijks in hoofdlijnen de thematische focus en rapporteert over het bereik ervan.

Als expertisecentrum realiseert Demos deze doelstelling op verschillende manieren. In 2023 werden minimaal 35 praktijkverhalen gedeeld onder de vorm van dossiers, blogs, of via het delen van externe expertise.

- Via “**dossiers**” wordt kennis samengebracht in verschillende stukken, blogs, artikels, interviews enz. rond een bepaald thema, of vanuit een netwerktraject dat Demos begeleidt met externe partners. Het dossier is in die zin een ‘lerend en evolutief’ gegeven, waarbij updates worden voorzien, nieuwe inzichten of geleerde lessen worden gedeeld alsook voortgang van trajecten inhoudelijk te volgen valt.
- Via “**blogposts**” deelt Demos expertise, praktijkverhalen, getuigenissen, of gaat het om kennisborging van trajecten en begeleidingen waar Demos proactief of op vraag rond werkt.
- In haar **Kennisbank** deelt Demos niet alleen eigen werk, maar ook **expertise van anderen**. Het gaat om rapporten, onderzoeken, bijdragen, artikels of andere mediavormen van externe partners rond thema’s die aansluiten bij de werking van Demos.

Enkele voorbeelden:

- DOSSIER NETWERKTRAJECT How to OMTA, de culturele programmatie van Cultureghem in handen van burgers <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/dossier-netwerktraject-how-to-omta-de-culturele-programmatie-van-cultureghem>
  - O.m. de publicatie ‘Uit vrije wil, in vrije tijd’: <https://demos.be/blog/publicatie-uit-vrije-wil-in-vrije-tijd>

- DOSSIER NETWERKTRAJECT PLATOO INCLUSIEF & inclusief werken in Brusselse Gemeenschapscentra <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/dossier-netwerktraject-platoo-inclusief-inclusief-werken-in-brusselse>
- DOSSIER Tussen kunst, welzijn en zorg <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/dossier-tussen-kunst-welzijn-en-zorg>
  - Verzamelde 'lessons learned' uit het project art.is.t.care, met focus op visievorming en opgedeeld in randvoorwaarden, aandachtspunten bij samenwerking en praktijkvoorbeelden
  - Onder meer eigen artikel [Arcadië, cocreatief kunstproject van GC De Linde tussen zorg en cultuur](#)
- BLOG Plazey, een toegankelijk festival <https://demos.be/blog/plazey-een-toegankelijk-festival>
- BLOG Platoo zomert in het park <https://demos.be/blog/platoo-zomert-in-het-park>
- METHODIEK Gesprekstool: wat is fair? <https://demos.be/blog/gesprekstool-wat-is-fair>
- Artikel Circus en inclusie: [Inclusie is niet de kers op de taart, het is de kersentaart zelf](#)
  - Ingegaan op uitnodiging van Circus zonder Handen en haar partners die inclusie op de kaart zetten in het circusveld, om een leerpunten uit vorming te delen via artikel
- Inclusieve evenementen [Inspiratiegids Zij aan zij | Demos](#)
- Interviews ikv netwerktraject Creatieve stem, waarbij jeugdwerkers en cultuurmedewerkers hun visie delen op het werken met jongeren in kwetsbare situaties en dit met cultuur en kunst als basis <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/geef-jongeren-creatieve-ruimte>
  - [Compagnie Roots maakt dansproducties met jongeren uit het OverKopHuis in Gent](#)
  - [River Side Studio werkt met jongeren aan hun muzikale ambities](#)
  - [River Side Studio werkt met jongeren aan hun muzikale ambities](#)
  - [StampMedia geeft ongehoorde stemmen platform](#)
- Inclusief beweegaanbod voor kinderen met overgewicht : <https://demos.be/kenniscentrum/artikel/ook-kinderen-met-overgewicht-willen-met-plezier-bewegen>
- Nieuwe tool voor sociaal sportieve praktijken om hun sterktes te benoemen: <https://demos.be/kenniscentrum/methodiek/nieuwe-tool-helpt-sociaal-sportieve-initiatieven-om-hun-sterktes-te-benoemen>
- Verslag Trefdag Spo(r)tlight rond sociaal sportieve praktijken : <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/verslag-van-de-trefdag-sportlight-over-sociaal-sportief-werk>
- Inclusie en sportclubs <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/hoe-krijg-je-een-divers-ledenbestand-adviesdocument-beantwoordt-vier-vragen>
- Hoe laagdrempelig werkt jouw club? Een scan voor sportclubs : <https://demos.be/blog/hoe-laagdrempelig-werkt-jouw-club-thomas-de-bock-ontwikkelt-scan-voor-sportclubs>
- 25 goede praktijken rond sociaal sportieve organisaties en initiatieven werden gedeeld via sociale media (video's; korte info; foto's) met een gemiddeld bereik van 1.600 accounts (gemiddelde januari 2024).
- **Gedeelde rapporten en andere van externen:**
  - [Eindrapport verbindingssambassadeurs KdG Hogeschool | Demos](#)

- [Jongeren aan het woord in het Adviesrapport van het Netwerk tegen Armoede | Demos](#)
- [BLOG Slotmoment BruKet - Oproep tot meer bruggen bouwen tussen jeugdhulp en jeugdwerk | Demos](#)
- [Blog #DieNaamGaanZeZelfWelBepalen - tips en ervaringen van Durf 2030 | Demos](#)
- [Blog Maak van afzondering de uitzondering - jaarverslag van de Commissie van Toezicht voor Jeugdinstanties | Demos](#)
- [Agenda: JES Congres 'Jongeren maken de stad!' | Demos](#)
- [Homaar, groeiplek voor jongeren, opent in Brussel | Demos](#)
- [JINT biedt verschillende opportuniteiten voor het participatief jeugdwerk! Deadline 14 september | Demos](#)
- [Vorming Inclusie voor circuistrainers | Demos](#)
- [Museumparticipatie, een praktijkonderzoek van Artevelde Hogeschool | Demos](#)
- [AGENDA Tweedaagse Armoedevorming en intervisie voor cultuuraanbieders | Demos](#)
- [\(Re\)connect with the UK: sessies bij kunstenpunt over kunst en welzijn, duurzaamheid en handicap | Demos](#)
- [Oproep Projecten "Gender en sport" Youca Action Day | Demos](#)

SD2: Als facilitator ondersteunt Demos vzw het werkveld in het realiseren van een gelijker speelveld

De korte samenvatting...	
2.1. Ondersteuning lokale netwerken, besturen, afsprakennota	Doelstelling meer dan behaald met 9 intensieve begeleidingen
2.2. Versterking netwerken door samenwerking met publiek	Doelstelling meer dan behaald door intensifiëring structureel partneroverleg
2.3. Ondersteuning, inspiratie en op maat gerichte ondersteuning werkveld	Doelstelling meer dan behaald, met 2 gerealiseerde online praktijktafels, en een bijzonder gevuld jaar met het Sociaal-sportief platform.
2.4. Samenwerking met secundaire stakeholders rond gedeelde uitdagingen	Doelstelling behaald (<i>geen concrete indicator opgenomen voor 2023</i>)

OD2.1 Lokale besturen zijn ondersteund in de opmaak van de 'afsprakennota vrijetijdsparticipatie' en hun procesmatig uitbouwen van hun netwerksamenwerking

Indicator: Demos zet prioritair in op doorstartbegeleidingen van lokale besturen met lokale netwerken vrijetijdsparticipatie. Ze geeft jaarlijks een overzicht van de bereikte besturen.

Indicator: Demos vzw zet op vraag opstartbegeleidingen op naar lokale besturen zonder lokale netwerken vrijetijdsparticipatie. Ze geeft jaarlijks een overzicht van de bereikte besturen.

De cijfers:

- 6 gerealiseerde **opstartbegeleidingen** van netwerken vrijetijdsparticipatie: Noordrand, Scherpenheuvel-Zichem, Rotselaar, Herent, Zottegem, Wielsbeke.
- 3 gerealiseerde **doorstartbegeleidingen** van netwerken vrijetijdsparticipatie: Lokeren, Tessenderlo, Zonhoven.

Het verhaal:

In Scherpenheuvel-Zichem werd de aanvraag voor een lokaal netwerk mee mogelijk gemaakt door de sterke samenwerking met IGS de Merode. Zij namen ook als eerste contact op met Demos en konden samen met de kandidaat-trekker van het Netwerk een diverse en gemotiveerde groep intermediairen en ambtenaren betrekken. In 4 sterk inhoudelijke sessies werkten we aan een visie op vrije tijd en op armoede, aan richtinggevende doelen en concrete, gebudgetteerde acties. De dynamiek in de groep en de ondersteuning door het IGS bieden een sterke fond voor de volgende jaren.

OD2.2 Lokale Netwerken vrijetijdsparticipatie zijn versterkt door de wisselwerking met het netwerk van UITPAS-coördinatoren en de werking van Publiq

Indicator: Demos vzw zet structureel partneroverleg op (publiq, Netwerk Tegen Armoede, Iedereen Verdient Vakantie en Welzijnsschakels). Ze geeft jaarlijks in hoofdlijnen een stand van zaken van het overleg en stemt haar werking daarop af.

Indicator: Demos vzw organiseert jaarlijks twee uitwisselingen voor lokale netwerkregisseurs. Ze motiveert de thema's en rapporteert over het aantal deelnemers en doorwerking ervan in de kenniswerking van Demos vzw.

In 2023 heeft Demos het overleg met publiq, maar ook met andere actoren geïntensifieerd. Uiteraard in functie van deze doelstelling, maar zeker ook in functie van de nieuwe regelgeving omtrent netwerken vrijetijdsparticipatie en de uitdaging om te komen naar een gemeenschappelijk verhaal vanuit de noden en behoeften op het terrein.

Enkele voorbeelden van hoe en rond welke thema's dit partneroverleg in 2023 gerealiseerd werd:

- Afstemmingsoverleg IVV-publiq-Demos vzw rond vraagstuk Vlaamse Uitpas
- Afstemmingsoverleg IVV-Demos vzw rond bereik en overlap in bereik
- Afstemmingsoverleg Netwerk tegen Armoede rond overlap noden en behoeften in het bereiken en ondersteunen van verenigingen waar armen het woord nemen
- Structureel overleg publiq-Demos vzw ikv de toekomstige samenwerking/fusering
- Wederzijdse aanwezigheden en input bij congressen publiq, Rap Op Stap, Toekomstcongres en Netwerkdag
- Brainstormsessie ism Uitpas-Coördinatoren ikv bovenlokale vrijetijdsparticipatie
- Betrokkenheid bij de beoordelingscommissie Uitpas
- Afstemmings- en uitwisselingsoverleg tussen publiq en Demos vzw mbt nieuwe decreten
- Actieve betrokkenheid netwerkmoment rond vrijetijdsparticipatie en sociaal toerisme ism Pasar vzw en IVV

Het verhaal:

Vanuit Demos werd het structureel overleg met deze partners aangevat vanuit een complementariteitsdenken én het belang van het perspectief van onze finale doelgroep: mensen die drempels ervaren in hun toegang en deelname aan vrije tijd. Wat bedoelen we hiermee:

- *Complementariteitsdenken: elke organisatie vertrekt vanuit een specifieke en verschillende missie en visie. Respect voor ieders eigenheid is belangrijk, en erkennen dat er aanvullend aan elkaar gewerkt wordt. Ze vertrekt publiq vanuit het aanbod en werkt ze naar een breed publiek, terwijl Demos vertrekt vanuit de vraag (kansengroepen) en werkt naar vrije tijd. Welzijnsschakels en Netwerk tegen Armoede werken rechtstreeks met de doelgroep aan toeleiding naar vrije tijd, naast heel wat andere thema's, terwijl Demos net die intermediaire actoren ondersteunt en hen vanuit haar expertise tools en methodieken aanreikt om met de doelgroep aan de slag te gaan. Terwijl Iedereen Verdient Vakantie zich richt op toerisme, richt Demos zich op de sectoren cultuur, sport en jeugdwerk.*

- *Vanuit de leefwereld van de doelgroep (kansengroepen): is een specifieke benadering, waar Demos als bovenbouworganisatie een unieke positie inneemt. Vanuit die unieke positie en expertise kunnen we sterk aanvullend werken naar meer klassieke bovenbouworganisaties die vaker van bovenuit werken aan een dienstverlening en vanuit een aanbod.*

OD2.3 Het werkveld is ondersteund en geïnspireerd op gedeelde uitdagingen door op maat gerichte interventies.

(a) Indicator: Demos vzw organiseert jaarlijks twee uitwisselingen voor lokale netwerkregisseurs. Ze motiveert de thema's en rapporteert over het aantal deelnemers en doorwerking ervan in de kenniswerking van Demos vzw.

De Cijfers:

- Online praktijktafel juni 2023: **digitale kloof**
  - 38 deelnemers
- Praktijktafel november 2023: **Vrijtijdsparticipatie in een bredere context**
  - 17 deelnemers

Het verhaal:

*Demos organiseerde twee online praktijktafels in 2023 : in juni organiseerden we een **praktijktafel over de digitale kloof** met inbreng van Welzijnszorg vzw en de VVSG. Aan deze praktijktafel namen bijna 40 deelnemers deel. We deelden ervaringen en een kader over good practices om de drempels te verlagen en gingen in op oefenkansen digitale vaardigheden. We ontsloten de bevindingen in [dit verslag](#).*

In november vond een tweede praktijktafel plaats met 17 deelnemers. Het thema: [vrijtijdsparticipatie in een bredere context](#). Vanuit de vaststelling dat in verschillende lokale besturen het thema vrijtijdsparticipatie vaak in een breder verband wordt besproken (bijvoorbeeld armoedeoverleg), stonden we stil bij de kansen en valkuilen hiervan. De ervaringen van het lokaal bestuur Zele met hun 'Kansenplatform' hielpen ons om het thema scherp te krijgen.

(b) Indicator: Demos vzw faciliteert de werking van het Platform Sociaal Sportief. Ze geeft jaarlijks in hoofdlijnen een stand van zaken van de werking van het platform.

De cijfers:

- Naar **48 lidorganisaties** binnen het platform Sociaal-sportief
- Oprichting van een eigen bestuur ondersteund door Demos vzw
- Spo(r)light netwerk event sociaal sportief werk met zo'n 250 deelnemers
- Afronding en publicatie onderzoek 'precariteit in sociaal-sportieve praktijken'
- Traject 'precaire sportpraktijken' Opboksen Genk
- Maandelijkse praktijkbezoeken

Het verhaal:

Het platform is een samenwerkingsverband waarbij sociaal-sportieve praktijkorganisaties uit heel Vlaanderen en Brussel samenkomen om elkaar te versterken. Ons samenwerkingsverband groeide dit jaar tot een deelnemersaantal van 44. We konden 8 nieuwe leden bij ons platform verwelkomen: Gigos (Genk), Diepgang (Zelzate), Rhinos Community (Oudenaarde), Aquatix (Brussel), Atlemo (Brussel), Genesis (Genk), Opboksen (Genk) en HT Zwijnaarde (Gent). We deden met de meesten onder hen een kennismakingsgesprek en bekeken zo waar we een ondersteunende rol konden spelen voor hen.

We versterkten onze organisatie door ons bestuur verder door te ontwikkelen. We organiseerden 4 bestuursvergadering waarbij we thematisch inzoomden op enkele actuele thema's en waarbij we de voortgang van ons platform bespraken. Daarnaast werkten we binnen het platform dit jaar gericht naar enkele concrete projecten en deadlines toe:

- **Memorandum:** We brachten op 31 oktober een nieuw memorandum uit met 5 aanbevelingen voor lokale en Vlaamse politici die werk willen maken van meer sociaal-sportieve ondersteuning. Dit document kan je raadplegen via deze volgende links:
  - <https://demos.be/blog/vijf-aanbevelingen-om-van-vlaanderen-en-brussel-de-sociaal-sportieve-hotspot-te-maken>
  - https://demos.be/sites/default/files/memorandum_web.pdf

- **Rapport Precaire sociaal-sportieve praktijken.** We maakten samen met het memorandum een verdiepend onderzoeksrapport dat aantoonde op welke wijze sociaal-sportieve praktijken vandaag een situatie van bestaansonzekerheid ervaren. In dit rapport word je via een contextschets, literatuur en allerlei quotes van praktijkwerkers meegenomen naar het waarom van de 5 aanbevelingen uit dit memorandum. Het onderzoeksrapport was het resultaat van een participatief proces waarbij we individuele interviews, 3 focusgesprekken en een online bevraging deden binnen het sociaal-sportief platform.
  - https://demos.be/sites/default/files/rapport_precaire_praktijken.pdf

- **Sportlight.** Op 31 oktober vond in het Antwerpse jeugdcentrum Scratch de eerste editie van de trefdag Spo(r)tlight plaats. Met deze dag plaatsten we de sterktes van sociaal-sportieve praktijken in de schijnwerpers. Tijdens de dag zakten 300 sociaal-sportieve 'believers' af naar Antwerpen: jongeren, praktijkwerkers, beleidsmakers, vertegenwoordigers uit het middenveld, sportdienstmedewerkers,... Allemaal kwamen ze samen om de kracht van sociaal-sportief werk te vieren, bespreken en... BELEVEN! Dat gebeurde via een open mic, (doe-gerichte) workshop, een beleidsdebat en veel ruimte voor netwerking. De organisatie van deze dag was het resultaat van een mooie samenwerking tussen het Vlaamse sociaal-sportief platform en het lokale Antwerpse sociaal-sportief platform.
  - <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/verslag-van-de-trefdag-sportlight-over-sociaal-sportief-werk>

OD2.4.: Gedeelde uitdagingen en ondersteuningsbehoeften zijn in dialoog met ons werkveld geëxpliciteerd, beantwoord en onderbouwd in samenwerking met secundaire stakeholders

Aan deze doelstelling is geen concrete indicator verbonden. Maar we kunnen stellen dat deze doelstelling behaald is, afgaande op de resultaten van de hieraan gelinkte doelstellingen.

SD 3: Als expertisecentrum verbindt Demos vzw het werkveld en vergroot zijn impact.

De korte samenvatting...	
3.1. werkveld is geïnformeerd rond beleids- en praktijkontwikkelingen, onderzoek en maatschappelijke uitdagingen	Doelstelling meer dan gerealiseerd, met 26 nieuwsbrieven, 17 klankbordgroepen, en een 30-tal ondersteunende expertisedeling naar studenten.
3.2. ontwikkelingen, uitdagingen en noden zijn geëxpliciteerd en deelbaar gemaakt	Cf. OD 1.6. Doelstelling meer dan gerealiseerd, met minstens 7 kennisdossiers opgemaakt en gedeeld met het werkveld.
3.3. Ontwikkelde visie- en handelingskaders, tools en blauwdrukken geven richting	Doelstelling meer dan gerealiseerd, met een ontwikkelde 'scan voor sportclubs' en vormingen rond bestaande tools.
3.4. Vormings- en inspiratiemomenten versterken de maatschappelijke impact	Doelstelling meer dan behaald, met 9 gerealiseerde vormingstrajecten; lezingen en een vijftal deelnames aan panelgesprekken.
3.5. Evenementen en samenkomsten stimuleren ontmoeting, uitwisseling en samenwerking	Doelstelling behaald, met de organisatie van 2 publieksevents rond participatie (Spo(r)tlight en Netwerkdag).

OD3.1: Ons werkveld is geïnformeerd over beleids- en praktijkontwikkelingen en onderzoek, georiënteerd op maatschappelijke uitdagingen en noden.

(a) Indicator: Demos vzw geeft een stand van zaken rond het bereik van haar nieuwsbrieven en websites en het aantal toegevoegde items in het online kenniscentrum

De cijfers:

Demos heeft een veelheid aan nieuwsbrieven, vooral met als doel enerzijds sector-specifiek te kunnen zijn in bereik en informatie-deling; tegelijk sector-overschrijdend via overkoepelende nieuwsbrieven om spill-over van kennis en uitwisseling tussen de sectoren te promoten.

Enkele highlights:

- In 2023 registreerden we op de website www.demos.be 67.600 bezoeken/kliks.
- In 2023 verscheen een artikel, tekst of tool vanop www.demos.be als resultaat in niet minder dan om en bij de 1 miljoen zoekopdrachten.
- In 2023 verstuurde Demos 26 nieuwsbrieven naar in totaal 60.427 geadresseerden. Hierbij noteren we een 'opening rate' van meer dan 40%, wat aantoont dat onze nieuwsbrieven méér dan gemiddeld geopend en gelezen worden.
- Thematische verdeling nieuwsbrieven: jeugd (2); sport (2); Kunst en cultuur (5); vrije tijd in de netwerkgemeente (4); Demos e-zine (4); Vrijuit (9).

- Op sociale media bereikt Demos meerdere duizenden volgers. Zo wordt het Instagram-kanaal van het Sociaal Sportief Platform gevolgd door 40.400 personen; en heeft de Facebook-pagina van Demos een bereik van ongeveer 7.000 mensen (of trollen? Dat weten we natuurlijk niet.)

(b) Indicator: Demos vzw rapporteert over het aantal klankbord- en stuurgroepen waaraan ze deelneemt

Vanuit haar missie om enerzijds permanent op zoek te gaan naar inspirerende participatieve werkingen in cultuur, jeugd en sport, en anderzijds het werkveld te inspireren en aan te jagen, participeert Demos aan allerlei externe netwerken, stuurgroepen en klankbordgroepen. Demos neemt aan deze werkgroepen en platformen deel vanuit het principe van wederkerige meerwaarde, waarbij we zelf als kenniscentrum ook bewust een toegevoegde waarde opzoeken in de vorm van nieuwe inzichten en expertise, nieuwe deeldomeinen of werkingen, nieuwe actoren.

Enkele voorbeelden uit 2023...

- **CULTUUR**
  - Klarafestival - Musikaa - Joost Fonteyne- Klankbord participatieve proces; alsook borging (realisatie interviews, opmaak kennisdossier)
  - Art.is.t.care Stuurgroep – Demos borgt het proces en goede praktijken, met oog op kennisdeling tussen de actoren van de stuurgroep en het brede werkveld. (cf. zie kennisdossier)
  - Cultuurtafel – maandelijks overleg tussen de bovenbouw actoren uit de brede cultuursector, met als doel uitwisseling rond gemeenschappelijke noden en uitdagingen te faciliteren, alsook gezamenlijke opvolging van beleidstrends.
  - Beoordelingscommissie Kunstkuur
  - Stuurgroep HoGent : Publiek(en) maken
- **JEUGD**
  - Bataljong stuurgroep label kindvriendelijke steden en gemeenten
  - Bataljong commissie regie vrije tijd
  - Ambrassade beleidswerkgroep Inclusie en diversiteit ;
  - Lid van de stuurgroep Komaf (Ambrassade/Bataljong)
- **SPORT:**
  - Beleidswerkgroep Inclusie in en door de Sport (BIIND): Demos als lid van de kerngroep en mede-trekker met Sport Vlaanderen van het BIIND netwerk. De opvolging van het in 2021 overeengekomen “Masterplan rond inclusie in en door sport” is de rode draad van het netwerk.
  - Klankbordgroep Vlaamse Sportfederatie (VSF) en sportfederaties rond UitPAS;
  - Brainstormgroep rond de vernieuwing van de opleiding Lichamelijke Opvoeding en Bewegingswetenschappen (VUB)
  - Review-commissie ACCO-uitgave rond Sport en inclusie;

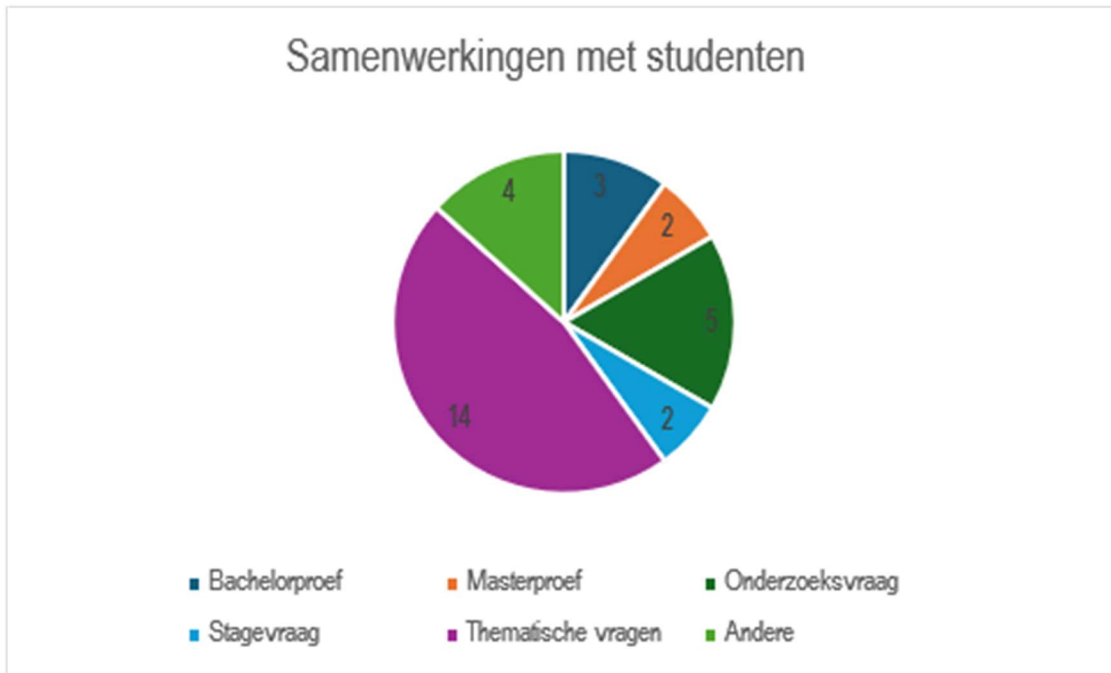
- Klankbordgroep Centrum Ethiek in de Sport rond de opstelling van hun advies over diversiteit in de sport;
- Focusgroep in het kader van de “Mapping werkveld levenslang leren” in opdracht van het Departement Werk en Sociale Economie;
- 2 stuurgroepen van hogescholen in het kader van ruimte maken voor sociaal-sportieve praktijken:
  - stuurgroep PWO project Gelijk spel? (Vives Hogeschool);
  - Stuurgroep Project GIRL van HOWEST
- Lid van de beoordelingsjury’s:
  - “Warmste sportinitiatief van Vlaanderen”
  - Koning Boudewijnstichting “Vinci Projecten”
- **LOKAAL BELEID (GELINKT AAN WERKING LOKALE NETWERKEN) :**
  - Lid van de klankbordgroep OP/TIL voor de opmaak van een landschapstekening van de bovenlokale culturele ruimte
  - Lid van het VVSG-overleg voor bovenlokale ondersteuners Vrije Tijd
  - Lid van de commissie “Regie van het Vrijetijdsaanbod” van Bataljong
  - Lid van de beoordelingscommissie UiTPAS van publiq
  - Lid van het Consortium Zorgzame Buurten onder de vleugels van de Koning Boudewijnstichting

(c) Indicator: Demos vzw rapporteert jaarlijks over het aantal en de aard van samenwerkingen met studenten

De cijfers:

- 30 geregistreerde vragen

OD3.2: Ontwikkelingen, uitdagingen en noden binnen ons werkveld zijn geëxpliciteerd, geduid en deelbaar met ons werkveld, onze stakeholders en partners.

(a) Indicator: Demos vzw realiseert 2 kennisdossiers. Ze geeft in hoofdlijnen de doelstellingen en inhouden weer en rapporteert over het bereik ervan.

Zoals onder doelstelling 1.6. aangegeven, heeft Demos als expertisecentrum de missie om expertise en kennis te ontsluiten en delen met het werkveld. Deze kennis en expertise komt zowel vanuit de innovatieve participatieve praktijken; als vanuit het werkveld zelf. Demos tracht ontwikkelingen, uitdagingen en noden te detecteren, te analyseren, maar er ook een meerwaarde aan te geven door ze te borgen, in tools, kaders en methodieken om te zetten en op die manier concrete kaders terug te geven aan het werkveld. Onder SD 1.6. werd al een uitgebreid overzicht gegeven van de verschillende dossiers, blogs en artikels in de kennisbank waarrond Demos werkte in 2023. Kennisdossiers zijn voor Demos een verzameling van artikels, blogs en tools die samen een 'dossier' vormen rond een specifiek thema. Hieronder lichten we er nogmaals enkele kennisdossiers uit bij wijze van voorbeeld.

Enkele voorbeelden:

- **LOKALE NETWERKEN:** kennisdossiers o.a. rond de gedeelde ervaringen en expertise van lokale netwerken op de Netwerkdag 2023; en de gedeelde lessen op de praktijktafel rond digitale uitsluiting.
  - <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/terugblik-op-de-netwerkdag-bevlogen-bemiddelaars>
  - <https://demos.be/kenniscentrum/document/online-praktijktafel-digitale-uitsluiting-treft-ook-het-vrijetijdsaanbod>

- **CULTUUR:** *kennisdossiers o.a. rond kunst en welzijn (ikv deelname aan de stuurgroep Art.is.t.care); rond inclusief werken als cultuur- of gemeenschapshuis (ikv netwerktraject Plato Inclusief); rond inclusief vrijwilligerswerk (ikv netwerktraject How to omta – Uit Vrije wil in vrije tijd).*
  - <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/dossier-tussen-kunst-welzijn-en-zorg>
  - <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/dossier-netwerktraject-platoo-inclusief-inclusief-werken-in-brusselse>
  - <https://demos.be/blog/publicatie-uit-vrije-wil-in-vrije-tijd>

- **JEUGD:** *Kennisdossier rond innovatief participatief jeugdwerk (ikv netwerktraject Creatieve ruimte).*
  - <https://demos.be/kenniscentrum/praktijk/netwerk-creatieve-ruimte-voor-jongeren>
  - <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/geef-jongeren-creatieve-ruimte>

- **SPORT:** *kennisdossier rond sociaal sportieve praktijken, hun kwetsbaarheid inzake duurzame financiering en beleidsvoorstellen om hieraan tegemoet te komen.*
  - <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/verslag-van-de-trefdag-sportlight-over-sociaal-sportief-werk>
  - <https://sociaalsportief.be/over-ons/memorandum>

(b) Indicator: *Demos vzw rapporteert over de invulling van de voorziene witruiimte voor partnerschappen en met secundaire stakeholders (o.a. komaf, BIIND, ...) en om te pionieren met het werkveld.*

“Witruimte” wil zeggen: ruimte voor innovatie, om op zoek te gaan naar nieuwe participatieve praktijken die we nog niet kennen, ruimte om onverwachte nieuwe paden te verkennen rond vrijetijdsparticipatie die onze denkkaders kunnen vernieuwen of aanvullen. Witruimte is een utopie, altijd knokken, wordt steeds ingehaald door de realiteit van de dagdagelijkse agenda en volle planning. En toch wordt witruiimte hoog in het vaandel gedragen door Demos.

De ‘invulling’ van die witruiimte is misschien de beste parameter van deze ambitie. Die invulling gaat immers over het houden van de vinger aan de pols, in netwerken bijdragen en luisteren wat er nieuw is en wat er leeft, op zoek gaan naar nieuwe tendensen en projecten. Een betere parameter is wat er resulteert uit dergelijke witruiimte. Enkele **voorbeelden** ter illustratie:

- Demos en Odisee Hogeschool versterkten elkaars visie rond inclusief werken en participatieve processen om deze doelstelling te bereiken. Een mooi resultaat, dat er gekomen is net door de witruiimte op te zoeken en actoren aan te spreken die we tegenkomen in ons werkveld. Zo werkt Odisee ook rond sociale impact en sociaal werk, onder meer met de Brusselse Gemeenschapscentra N22, waar ook Demos verschillende trajecten mee heeft rond inclusief werken. Door samen te werken aan een projectoproep, maar ook door een intensifiëring van de contacten en uitwisselingen tussen beide organisaties, versterkten we elkaars denkkaders waarmee we nu nog verder aan de slag gaan.

- Door een ronde van bezoeken en uitwisselingen met onze partners in de jeugdsector, werd de noodzaak en vraag duidelijk dat Demos zich sterker engageerde als ‘partner’ binnen het project Komaf. Naar aanleiding van de komst van de nieuwe directeur van Demos, werd een kennismakingsronde georganiseerd met belangrijke partners in de jeugdsector. Onder meer met Ambrassade, Formaat, Bataljong, Uit de Marge, JES, e.a. werden uitwisselingen georganiseerd om te kijken waar en hoe Demos een versterkende rol kan opnemen rond inclusie en participatie van jongeren in kwetsbare situaties in het jeugdwerk.
- Door huidige trajecten in onze werking (vb. netwerktrajecten Platoo Inclusief en How To Omta) te verbinden met verleden en afgelopen trajecten, bijvoorbeeld het participatietraject ‘Van Supervlieg/Supermouche naar Park Poetik’, ontstond de nood om de expertise van deze afgelopen trajecten nog veel sterker te benutten als input voor de nieuwe trajecten. De trekkers van Park Poetik en vb. Platoo Inclusief werden samengebracht, en door de contacten met Park Poetik ontstond dan weer de idee om een Graphic Novel te maken als toegankelijke tool om het veranderingsproces naar een participatief festival te borgen. Demos trad en treedt hierbij op als begeleider (wordt vervolgd in 2024...)

OD3.3 : Ontwikkelde visie- en handelingskaders, tools en blauwdrukken geven richting aan het werk van onze primaire stakeholders en ondersteunen hen.

Indicator: Demos vzw realiseert nieuwe tools en bluecards. Ze geeft in hoofdlijnen een stand van zaken rond het modulair vormingsaanbod.

Wat betreft nieuwe tools en bluecards, werd in 2023 de **“Laagdrempelige zelfscan voor sportclubs”** gerealiseerd. De tool werd gerealiseerd in het kader van het project dat Demos realiseert samen met Sport Vlaanderen rond de begeleiding van sportfederaties in hun werking en beleidsfocus kansengroepen. Tegelijk is de scan onderdeel van het doctoraatsonderzoek van Thomas De Bock (UGent), die al verschillende jaren onderzoek doet rond laagdrempelig sporten en het sport-voor-allen beleid. De scan bleek een logische uitwerking/concrete tool in het kader van het onderzoek van Thomas, waardoor de samenwerking met Demos ontstond. Demos begeleidde Thomas in het ontwerpen van de scan vanuit haar expertise en voorgaande instrumenten en tools; en werkt samen met Thomas ikv het federatieproject aan de verdere uitrol van de scan. Ook in 2024 (en hopelijk langer) zal verder ingezet worden op de promotie en toepassing van deze zelfscan, met onder meer een voorziene lancering op 1 april 2024.

Link: <https://demos.be/blog/hoel-laagdrempelig-werkt-jouw-club-thomas-de-bock-ontwikkelt-scan-voor-sportclubs>

Wat betreft de bestaande tools en methodieken, werd vanuit het vormingsaanbod van Demos verder ingezet op een brede verspreiding van deze instrumenten naar het werkveld. En hoewel Demos voortdurend verder kauwt op nieuwe expertise en tools en op de uitdaging hoe diepere lagen van inclusie en inclusief werken aanraken (zie artikel **“Inclusie 2.0. snijdt diep en doet pijn”**), merken we tegelijk dat toek basisvorming nog méér dan nodig is in Vlaanderen én Brussel (zie ook OD 3.4.):

- Zo gebruikten we de **9B’s van toegankelijkheid** in vormingen met onder meer de 22 Brusselse VGC Gemeenschapscentra (N22); met Sport Vlaanderen; JNM; enz.

- De tool **7 participatiestrategieën** (participatiecontinuüm) werd dan weer gebruikt bij sensibilisering en vormingen bij onder meer Open Doek (Landjuwelfestival 2023); met verschillende sportfederaties; Cultuurtuin Waas; Kunstkuur; enz.

OD3.4: Onze vormings- en inspiratiemomenten versterken de maatschappelijke impact van ons werkveld

(a) Indicator: Demos vzw organiseert jaarlijks 3 vormingstrajecten en rapporteert over het aantal deelnemers

De cijfers:

Demos organiseerde in 2023 negen vormingstrajecten waarbij haar tools, methodieken en expertise aan bod kwamen en gedeeld werden met het werkveld. In de meeste gevallen bestond het vormingstraject over verschillende sessies (tussen één en vier sessies).

- Vormingstraject Cultuurtuin Waas (vorming op maat opgebouwd rond de 7 participatiestrategieën)
- Vormingstraject Kunstkuur rond de 7 participatiestrategieën;
- Vormingstraject JNM (in kader van Komaf) rond blinde vlekken en de opbouw van een actieplan rond diversiteit en inclusie;
- Vormingstraject Netwerk Duurzame mobiliteit rond bruggen bouwen naar andere sectoren voor participatief werken en inclusie;
- Vormingstraject Komaf Inspiratielab voor lokale besturen en jeugdwerkers;
- Vormingsmoment regie vrije tijd in samenwerking met Bataljong voor trekkers lokale netwerken vrijetijdsparticipatie;
- Vormingsmoment Inclusief vrijwilligerswerk voor de Cera-werkgroep en bestuurders rond dit thema.
- Vormingsmoment voor de 22 Brusselse VGC gemeenschapscentra rond participatie (7 strategieën);
- Vormingsmoment Vlaamse Dansfederatie rond de tool 'Zelfscan voor sportclubs: hoe laagdrempelig is mijn sportclub?'

(b) Indicator: Demos vzw rapporteert jaarlijks over het aantal lezingen, debatten en publieke gesprekken waarop ze betrokken was.

Enkele voorbeelden... :

- Lezing bij Avansa Kempen rond participatie voor mensen in armoede aan vrije tijd
- Panelgesprek UCLL rond actieve participatie van mensen in kwetsbare situaties
- Kennisclips ikv Zorgzame Buurten
- Filmpje over diversiteit ikv Zorgzame Buurten
- Panelgesprek De Federatie (WASCABI) rond participatie van kansengroepen aan vrije tijd

OD3.5: Onze evenementen en samenkomsten stimuleren ontmoeting, kennismaking, uitwisseling, samenwerking en netwerking binnen ons werkveld.

Indicator: Demos vzw organiseert twee evenementen ('Dit is participatie' en de netwerkbijeenkomst lokale netwerken vrijetijdsparticipatie). Ze motiveert jaarlijks de hoofdlijnen en de inhoud en rapporteert over het aantal deelnemers en betrokken partners.

Demos organiseert jaarlijks verschillende events. De aard, inhoud en verpakking van de events is natuurlijk onderhevig aan verandering. Zo werd het event "Dit is Participatie" niet meer georganiseerd sinds de COVID-crisis (toen niet mogelijk), die werd gevolgd door een periode van interne moeilijkheden bij Demos met personeelsuitval, waardoor de organisatie van het event niet mogelijk was. In 2023 beslisten we als Demos om te focussen op onze basisopdrachten (kwaliteitsvolle dienstverlening garanderen) alsook de herstructurering van de ploeg. Het is wel de bedoeling om in 2024 de draad op te nemen met een inhoudelijk participatie-event (najaar '24 of voorjaar '25 – te bekijken met de partners).

Neemt niet weg dat er wel andere events werden georganiseerd door Demos, waardoor we deze doelstelling als gehaald kunnen beschouwen. Twee voornaamste events zijn de **trefdag Spo(r)tlight** (zie ook OD 2.3.) , en de **Netwerkdag voor Netwerken Vrijtijdsparticipatie**.

- Een uitgebreide terugblik van de Spo(r)tlight-trefdag (ca. 250 deelnemers) vind je hier: <https://sociaalsportief.be/nieuws/item/2023/11/21/Verslag-trefdag-Sportlight?originNode=392>
- Een uitgebreide terugblik en *aftermovie* van de Netwerkdag (ca. 80 deelnemers) vind je hier: <https://demos.be/kenniscentrum/dossier/terugblik-op-de-netwerkdag-bevlogen-bemiddelaars>

Het verhaal:

Op 31 oktober 2023 vond in het Antwerpse jeugdcentrum Scratch de eerste editie van de trefdag Spo(r)tlight plaats. Met deze dag plaatsten we de sterktes van sociaal-sportieve praktijken in de schijnwerpers. Hieronder vind je het verslag van deze dag.

Open Mic

De dag werd in-gedanst door Moving Ground, die samen met enkele publieksdeelnemers de ideale omstandigheden creëerden om erin te vliegen. Daarna volgde een free podium of 'open mic' waarbij we getuigenissen kregen vanuit het praktijkveld.

We hoorden een tiental getuigenissen van jongeren en trekkers van sociaal-sportieve praktijken die allemaal op hun manier aantoonde wat de impact van sociaal-sportief werk is. Of wat het kan zijn! We gebruikten dit moment ook om een nieuw memorandum en onderzoek te lanceren over de gewenste steun aan sociaal-sportieve praktijken. En professor Pascal Delheye (UGent) toonde een nieuw model over sociaal-sportief werk.

Inhoudelijke sessies

Hierna volgden enkele (doe-gerichte) workshops. Sociaal-sportieve praktijken situeren hun werking vaak op een kruispunt tussen verschillende levensdomeinen. Die kruispunten vormden dan ook de insteek van de sessies. We gingen in gesprek en soms in de actie. Niettemin werden er ook heel wat presentaties getoond. Je vindt op de volgende hyperlinks de verslagen van de sessies: [sport x maatschappij](#); [sport x integratie en inburgering](#); [sport x welzijn](#); [sport x gezondheid](#); [sport x publieke ruimte](#) ([hier](#) vind je een tweede presentatie); [sport x werk](#); [sport x onderwijs](#).

Beleidsdebat

Alvorens we de lunch aanvatten, organiseerden we een panelgesprek met vertegenwoordigers uit verschillende beleidspartijen. Onder begeleiding van Amir Bachrouri gingen Imade Annouri (Groen), Hannes Anaf (Vooruit), Kris Van Dijck (NV-A) en Maaïke De Rudder (CD&V) in gesprek over de wenselijke hefboomen voor een sociaal-sportief beleid in 2024. Het nieuwe platform-

memorandum, waarbij we onder meer pleiten voor een sociaal-sportief decreet, was één van de insteeken van dit debat. Ook academicus Marc Theeboom (VUB) was aanwezig bij dit gesprek.

Namiddagsessies

In de namiddag stonden er nog heel wat praktijkgerichte workshops op het programma. We wilden hierbij zowel jongeren als professionals samen brengen in actieve sessies. Dat zorgde voor een dynamische sfeertje waarbinnen een waaier aan activiteiten plaatsvonden: fietsschool (zie onder meer [deze](#) en [deze](#) flyer), e-sport, vechtsport, breakdance, circus, dans van Jump (zie [deze flyer](#)) en basketbal. En daarnaast was er ook een inhoudelijke sessie die meer input gaf over de mogelijkheden van Europese financieringsmogelijkheden. Die presentatie vind je [hier](#).

SD4: VRIJUIT vergroot de participatiekansen van mensen met een beperkt budget aan evenementen met een regionale en nationale uitstraling.

De korte samenvatting...	
4.1. Vrijuit organiseert betaalbaar en kwalitatief aanbod	Doelstelling behaald, met een aanbod van 139 events in samenwerking met 36 partners (aanbieders).
4.2. Vrijuit werkt met een ledennetwerk dat mensen in armoede verenigt	Doelstelling behaald, met in totaal 635 leden (28 nieuwe leden).
4.3. Vrijuit staat garant voor een performante ticketafhandeling	Doelstelling behaald, met meer dan 12.000 participaties, een verdubbeling t.o.v. 2022.
4.4. Samenwerking versterkt de leden en partners van Vrijuit	Doelstelling behaald, organisatie van structureel overleg met publiek en gezamenlijke acties met IVV naar ledenorganisaties.

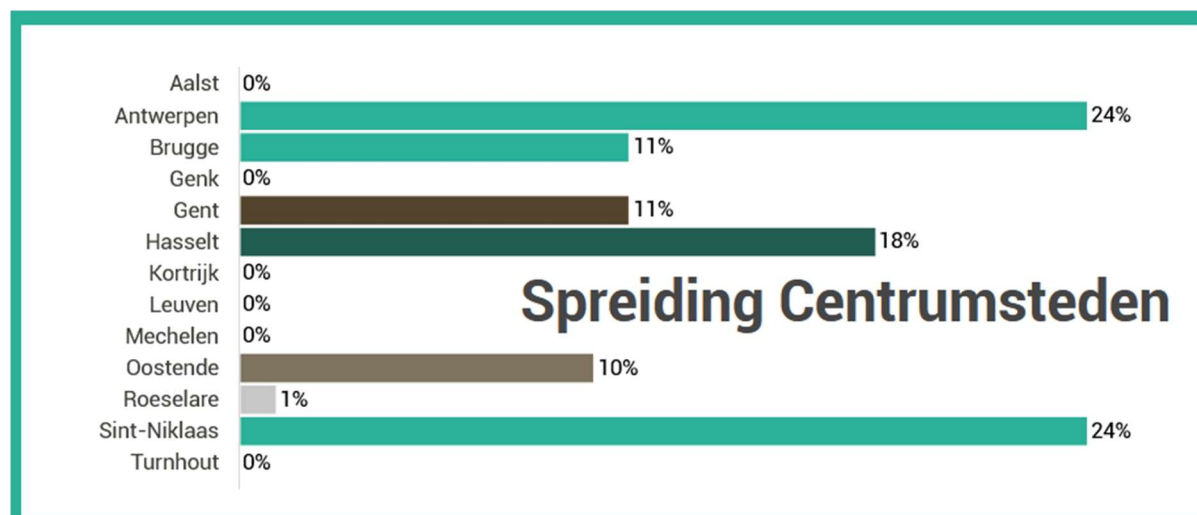
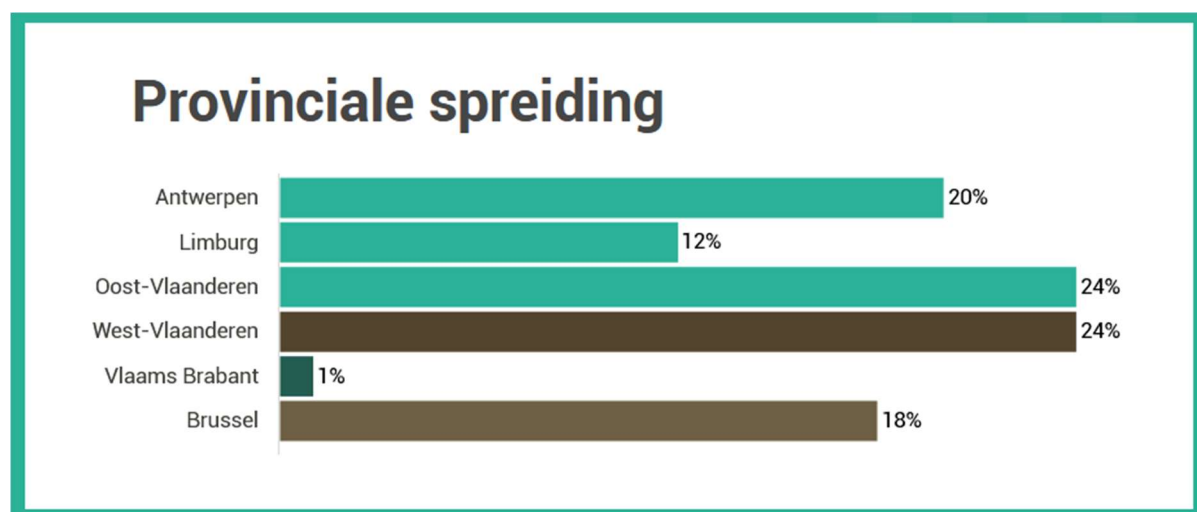
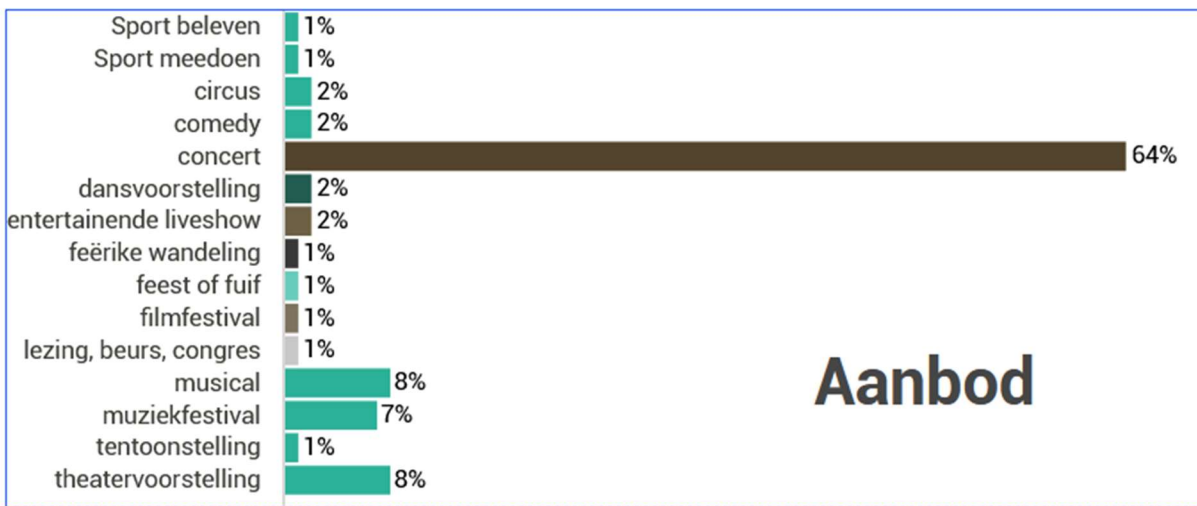
OD4.1: Het partnernetwerk van VRIJUIT staat garant voor een betaalbaar en kwalitatief evenementieel aanbod.

Indicator: Demos vzw rapporteert over het aantal partnerschappen en de aard ervan.

De cijfers:

- **36** partners (t.o.v. 28 partners in 2022) zorgden samen voor **139 events** (t.o.v. 101 events in 2022) waarvoor Vrijuit tickets kon aanbieden.
- Het overgrote deel (64%) waren concerten. Daarnaast zijn theater, musical en muziekfestivals goed vertegenwoordigd in het aanbod.
- Het aanbieden van sport-evenementen is een aandachtspunt waarop ingezet wordt. Vooralsnog blijft het aanbod in sport beperkt tot 2% van de events.
- Inzake spreiding blijven Limburg (12%) en vooral Vlaams-Brabant (1%) achter in het aanbod. Brussel heeft daarentegen dan wel weer een relevant aandeel in het aanbod (18%)
- Wat spreiding naar centrumsteden betreft, zien we in 2023 dat enkele steden het leeuwenaandeel voor hun rekening nemen terwijl andere centrumsteden niet in het aanbod voorkomen.

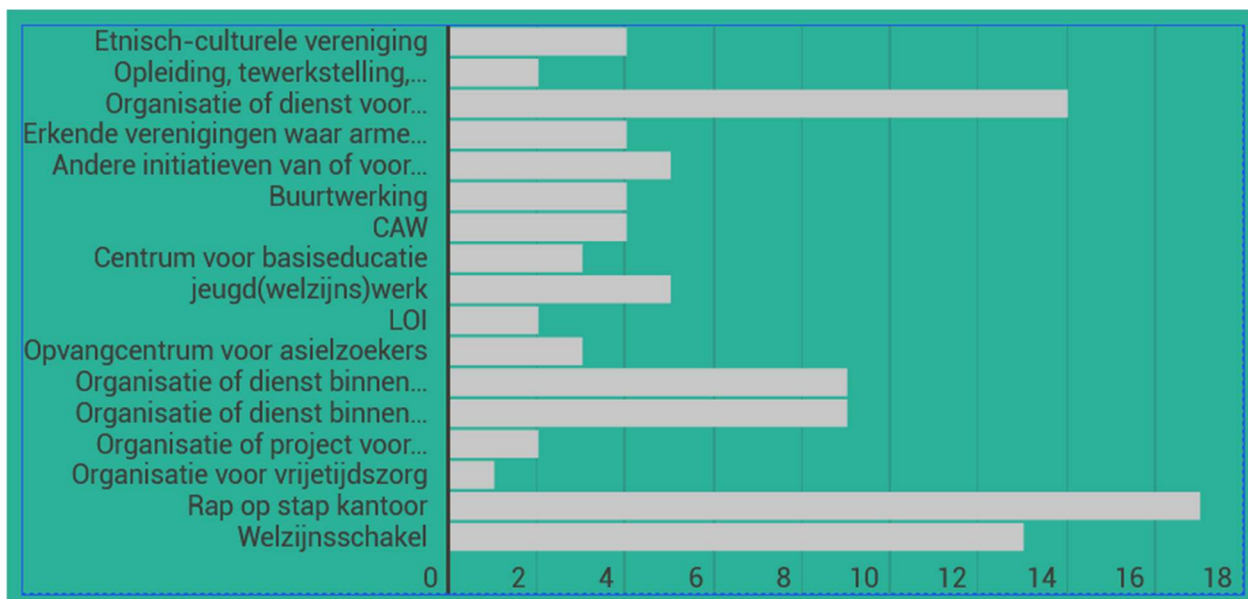

OD4.2: Het ledennetwerk van VRIJUIT is regionaal verspreid en toegankelijk voor een diverse groep mensen met een beperkt budget.

Indicator: Demos vzw rapporteert over het aantal leden en de aard ervan.

De cijfers:

- **635** ledenorganisaties (t.o.v. 607 in 2022)
- Van deze 635 lidorganisaties deden er **244** effectief een beroep op Vrijuit in 2023.
- Rap op stap kantoren zijn het meest vertegenwoordigd bij de lidorganisaties (17%) gevolgd door organisaties of diensten voor mensen met een handicap (13%) en welzijnsschakels (13%).

OD4.3: De dienstverlening van VRIJUIT staat garant voor een performante ticketafhandeling, zowel naar onze leden als naar onze partners.

Indicator: Demos vzw rapporteert over de toekenning van de tegemoetkomingen naar mensen met een beperkt budget.

De cijfers:

- **4.043** bestellingen in 2023
- **558** aanvragen voor vervoerstussenkomst (t.o.v. 448 in 2022)
- 4.043 bestellingen waren goed voor **12.196 individuele tickets**

Het verhaal:

In juni 2023 rond de tafel gaan zitten met de Vlaamse Overheid om de werking van Vrijuit te bespreken. Dit nadat we binnen Vrijuit een analyse maakte van de werking en de hele procesflow, waarbij we botsten op een aantal beperkingen die we moeilijk konden overwinnen. Zo stelden we o.m. vast dat het proces – zowel onderhandelen met de aanbieders (partners), als het ondersteunen van sociale organisaties – best arbeidsintensief is. Het grote verloop in personeel enerzijds en de lage bezetting

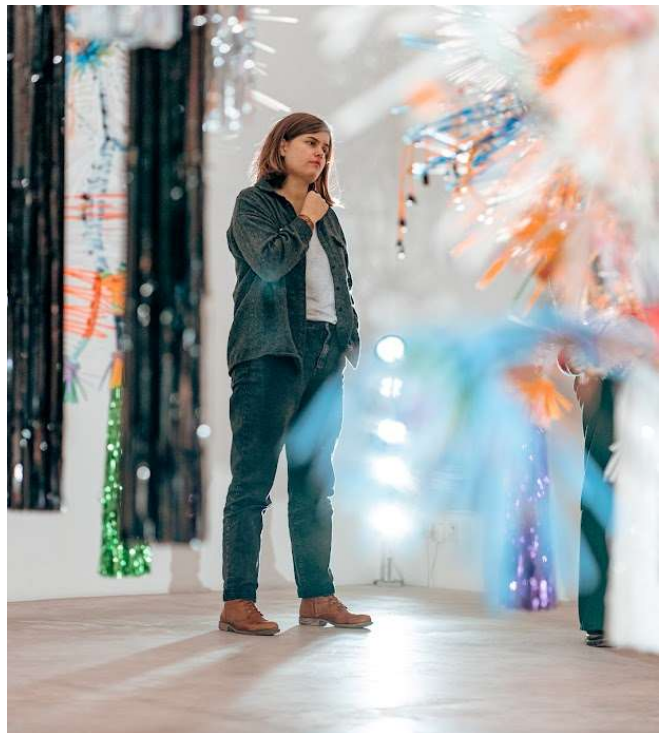
(t.o.v. de werklast) doen het goed functioneren van Vrijuit de das om. De daling van de tickets in 2022 en de eerste maanden van 2023 waren hiervan het gevolg. Het voorziene budget voor mensen in armoede, dat ons via het fonds Vrijtijdsparticipatie ter beschikking wordt gesteld, raakt lang niet opgebruikt. Overleg, een heldere analyse en constructief nadenken, heeft ons samen met de Vlaamse overheid doen besluiten om vanaf de 2e helft van 2023 en in 2024 extra mensen en middelen in te zetten op Vrijuit. Zo gingen we van **1.9 FTE** naar **2.8 FTE**. Samen met het efficiënter maken van de procesflow en een gericht communicatiebeleid richting de lidverenigingen zorgde ervoor dat we reeds in 2023 resultaat kunnen zien. Een duidelijke stijging van de tickets, een stijging van het aantal bestellingen en een spendering van het voorziene budget tot net boven de 80% (tegenover 50% in 2022) doen het beste verhoppen voor 2024, waar we de ambitie hebben om het budget volledig te kunnen spenderen waar het voor dient: optimale participatiekansen voor mensen in armoede aan bovenlokale vrijetijdsinitiatieven.

OD4.4: Onze kenniswerking en samenwerking met onze secundaire stakeholders (Iedereen verdient vakantie en Publiq) versterkt de werking van zowel onze leden als onze partners.

Indicator: Demos vzw rapporteert over de gezamenlijke initiatieven waarmee ze het werkveld informeren over de specificiteit en complementariteit van hun dienstverlening.

De cijfers:

- Overleg met publiq en Iedereen Verdient Vakantie op beleidsniveau om meer afstemming in het aanbod te krijgen
- Structureel overleg met publiq vanuit de toekomstige samenwerking en de stappen naar een bovenlokale UiTPAS
- Rap op stap congres (Iedereen verdient vakantie)
- publiq forum
- Infosessies met IVV 2023 in 4 provincies
  - 25/5 in Antwerpen: 29 inschrijvingen
  - 30/5 in Brussel: 22 inschrijvingen
  - 23/10 Brugge: 26 inschrijvingen
  - 11/12 Gent: 30 inschrijvingen

© ZWIEP – Gigos vzw

SD5: Demos vzw is een kwaliteitsvolle netwerkorganisatie met een divers en gedreven medewerkersbeleid

<i>De korte samenvatting...</i>	
5.1. Motiverende werk- en leeromgeving	Doelstelling behaald. Optimalisatie van de werking door nieuwe overlegstructuur en vervullen van het team
5.2. Demos werkt communicatieplan uit	Deels behaald. Met publiek werd afgesproken de voornaamste lange termijn-communicatiedoelstellingen mee te nemen in de besprekingen. Intussen werd de communicatie wel up to date en kwalitatief gegarandeerd.
5.3. Demos actualiseert de kennisbank op de website	Doelstelling deels behaald (zie OD 5.2.)

OD5.1: Demos realiseert met het oog op dit doel een warme en motiverende werk- en leeromgeving voor haar medewerkers.

Indicator: Demos vzw realiseert een personeelsbevraging. Ze rapporteert over de verbeteracties en actualiseert het organogram en personeelsbeleid in functie van een nieuwe beheersovereenkomst 2023

Opvolging:

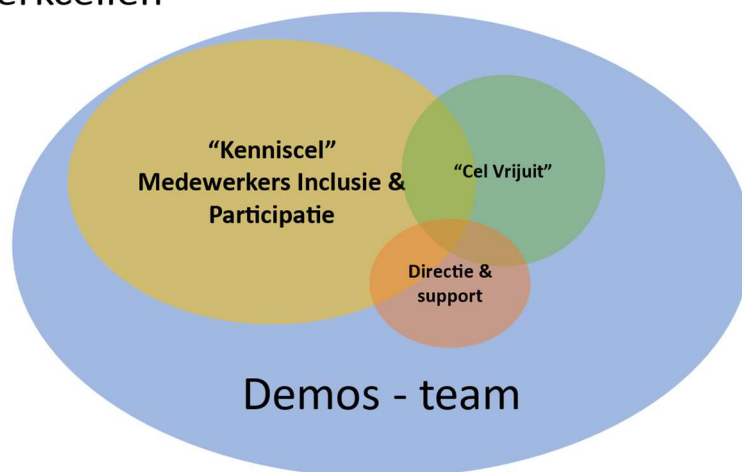
In 2023 onderging Demos een intens intern veranderingsproces na enkele moeilijke jaren sinds het einde van de COVID-crisis. Deze interne optimalisatie van de werking was gebaseerd op een collectieve analyse van de interne werking en noden (aangevat in 2022 en begeleidt tot en met februari 2023 door Strategy & Leaders), maar werd zeker ook pertinent in het licht van de externe evoluties. Gezien de decretale wijzigingen die in 2023 hun beslag vonden, stond de interne optimalisatie niet meer in teken van een nieuwe beheersovereenkomst, maar wel in een sterke en kwalitatieve inhoudelijke werking met het oog op de overgang naar publiek. Hierover werd op meerdere tijdstippen overleg gepleegd met de administratie, alsook met publiek met het oog op een transparante communicatie en overleg.

Enkele krachtlijnen van deze interne optimalisatie:

- Komst van een nieuwe Algemeen Directeur (maart 2023);
- Bevestiging van de collectieve analyse van de interne werking en noden met team en bestuurders van Demos (juni 2023)
- Nieuwe organisatie- en overlegstructuur die de overgang van drie teams naar één Demos-team realiseert (vanaf september 2023). Daarbij ligt de nadruk op:
  - Nood aan écht vormgeven en vastpakken van onze transversale meerwaarde – sector- en team-overschrijdend samenwerken. Van 3 teams naar 1 Demos;

- Inhoudelijke meerwaarde blijven in de verf zetten. Blijven innoveren vanuit de praktijk en tijd hiervoor vrijmaken;
  - Nood aan een versterkte communicatie ter ondersteuning van het team;
  - Werklast Vrijuit en uitdagingen om vast te pakken: werking ledennetwerk; uitbreiding aanbod inzake sport; enz.
  - We willen onze werking op alle huidige domeinen versterken, met aandacht voor de prioriteiten ifv post-2024
  - Sterkere harmonisatie van functies, gekoppeld aan duidelijke rolomschrijvingen ifv personeelsbeleid;
  - 80% van de gezamenlijke capaciteit moet naar onze *core business* gaan! Tegelijk bereiden we ons voor op de samenwerking met publiq.
  - We maken afgebakend tijd en ruimte vrij om beide processen samen te bewaken door duidelijke overlegstructuur en -momenten
- Vervolledigen van het team in haar oorspronkelijke bezetting van 2021 door de aanwerving van 1.4 VTE binnen de bestaande middelen en reserves (december 2023)
  - Inzet en aandacht voor welbevinden en welzijn op het werk door verbindende activiteiten enerzijds, en anderzijds uitklaren en verduidelijken van functies en rollen in duidelijke functie fiches (proces afgewerkt in januari 2024)

Van 3 teams naar 1 Demos met overlappende werkcellen

OD5.2: Demos vzw werkt met duurzame kwaliteitszorg in functie van haar dienstverlening en communicatiebeleid.

(a) Indicator: Demos vzw werkt een communicatieplan uit in functie van een nieuwe beheersovereenkomst in 2023

Opvolging:

- In 2023 werd een vernieuwd communicatieplan voor Demos – en in functie van een nieuwe beheersovereenkomst – niet als prioritair beschouwd. Niet alleen komt er immers geen

nieuwe beheersovereenkomst, daarnaast koos de organisatie er strategisch voor om eerst versterkt in te zetten op een sterke en kwalitatieve werking en dienstverlening (zie de verschillende doelstellingen vermeld hierboven.)

- Op communicatief vlak werden er enkele lijnen aangehouden om het werk realistisch, toch degelijk verder te zetten:
  - Voorzetten van regelmatige nieuwsbrieven : meer dan gelukt (zie OD 3.1. e.a.)
  - Het up-to-date houden van onze website demos.be en sociaalsportief.be als kennisbanken voor onze expertisedeling: meer dan gelukt.
  - Regelmatige actualisatie van sociale media naar een breed publiek. Hierbij richten we ons vooral op het professionele LinkedIn gericht naar de Vlaamse en Brusselse vrijetijdsactoren.
- In de loop van 2023 werd hoe langer hoe meer duidelijk dat communicatie er niet zomaar transversaal kan bijgenomen worden door de verschillende teamleden. Hoewel we in 2023 konden rekenen op externe ondersteuning voor de communicatie, bleek al snel dat heel wat aspecten van onze werking een communicatieve inslag vragen, waardoor ook de externe ondersteuning limieten had. We maakten dan ook de keuze om ruimte vrij te maken en de niet vervangen communicatiemedewerker (vertrokken in 2021) wel te vervangen. Deze zoektocht werd succesvol afgerond einde 2023, waardoor het Demos vanaf januari 2024 opnieuw zal ondersteund worden door een communicatiemedewerkster.
- De uitwerking van een ‘communicatiebeleid’ zoals de doelstelling stelt, hebben we gezien de decretale wijzigingen en de gevolgen voor Demos als organisatie, voor ons uitgeschoven. We achten dit – hetgeen overlegd met publiq – pertinenter om hier samen met publiq werk van te maken eens we ons nieuw en gezamenlijk verhaal beginnen.

(b) Indicator: *Demos vzw optimaliseert haar CRM-systeem in 2022 in functie van een nieuwe beheersovereenkomst in 2023*

Aan deze indicator werd opvolging gegeven in 2022. In 2023 werd het systeem Teamleader verder uitgerold en gebruikt om de opvolging van onze dienstverlening en vele binnenkomende vragen te optimaliseren.

OD5.3: Demos vzw verhoogt haar expertise door actief in te zetten op kennismanagement en samenwerking.

(a) Indicator: *Demos vzw actualiseert haar kennisdatabank op de website. Ze rapporteert over het aantal opgenomen kennisitems en geeft een overzicht van de belangrijkste wijzigingen.*

Opvolging:

- Actualisatie online kennisbank: zie OD 1.6. die een uitgebreid overzicht geeft van de verschillende blogs, artikels en kennisdossiers die werden gepubliceerd op de online kennisbank van Demos. In 2023 ging het om méér dan 35 inhoudelijke actualisaties van de online kennisbank.

- De doelstelling rond de update en de opmaak van een nieuwe website voor Demos en haar online kennisbank (voorzien voor 2023), is omwille van de nieuwe situatie voor Demos en het perspectief van de samenwerking met publiq uitgesteld naar een later moment. (Zie ook communicatie van Demos naar CJM februari 2024). We bekijken in de komende maanden samen met publiq hoe de vernieuwing van de website (al dan niet afgestemd met publiq) naar een modern en toegankelijke kennisbank vorm gegeven kan worden. We streven er samen naar om deze actie op te nemen in de plannen voor 2025, en het nodige voorbereidende werk hiervoor te realiseren in 2024.

(b) Indicator: Demos vzw rapporteert over samenwerking, synergie en complementariteit met haar secundaire stakeholders.

De opvolging:

- Binnen het kader van haar werking (begeleidingstrajecten, netwerktrajecten, coachings, enz.) waarover hierboven uitvoerig werd gerapporteerd, staat samenwerking, synergie en complementariteit met secundaire stakeholders en partners centraal. Demos werkt nooit alleen, maar zoekt steeds verbanden op, probeert netwerken te verbinden en zo te versterken. We zien het als onze rol als verbindende organisatie, als brugfiguur, als netwerkorganisatie. Dit jaarverslag geeft in alle voorgaande doelstellingen een mooi overzicht hoe we die samenwerking, synergie en complementariteit in 2023 gerealiseerd hebben.
- Omwille van het bijzondere jaar 2023 – de decretale wijzigingen; alsook de start van een nieuwe algemeen directeur en gewijzigde organisatiestructuur – werd meer dan ooit ingezet op het kennen, verkennen en uitwisselen met onze secundaire stakeholders. In een deels uitgevoerde ‘uitwisselingsronde met secundaire stakeholders’ werden institutionele overlegmomenten georganiseerd met niet minder dan 27 organisaties en instellingen. Het gaat hier om secundaire stakeholders, de primaire stakeholders die rechtstreeks betrokken zijn bij onze werking en doelstelling werden hierboven reeds aangehaald. Hier wordt ook in 2024 verder werk van gemaakt. Het gaat onder meer om:
  - CJM; OPT/TIL ; publiq; Kunstenpunt
  - De Federatie;
  - Socius;
  - Pulse Transitienetwerk;
  - LASSO; OKO; Culture et Démocratie
  - Iedereen verdient Vakantie (IVV);
  - Sport Vlaanderen;
  - Koepel van Vlaamse Sportfederaties (VSF);
  - Netwerk Lokaal Sportbeleid;
  - De Ambrassade;
  - Formaat;
  - Bataljong;
  - Uit De Marge;

- Beweging.net
- LEVL
- VVSG
- Welzijnszorg;
- Netwerk tegen Armoede;
- Odissee; UGent; VUB

© Eva Lynen & Ellen - Pasvorm

FINANCIËLE TOELICHTING BIJ HET WERKJAAR 2023

OPERATIONEEL RESULTAAT WERKJAAR 2023

Hieronder een overzicht van de totale bedrijfskosten en bedrijfsopbrengsten, de operationele bedrijfsvoering. We maken de vergelijking tussen de begroting en de rekening.

	Realisatie 2023		Begroting 2023	
	Eindsaldo (Debet)	Eindsaldo (Credit)	Eindsaldo (Debet)	Eindsaldo (Credit)
Resultaat				
600 - PRODUCTIEKOSTEN	2.367,49		61.000,00	
611 - HUUR EN ONDERHOUD	30.445,15		35.840,60	
612 - KANTOOR	49.496,90		47.147,00	
613 - DIENSTEN	77.369,66		52.143,00	
614 - VERVOER	9.686,75		5.000,00	
615 - WERKING	19.850,37		15.157,00	
616 - VRIJUIT	319.880,16		300.000,00	
62 - PERSONEEL	836399,85	59.189,87	827.275,54	
630 - AFSCHRIJVINGEN	4.243,72		0	
64-6 - DIVERSEN	1.291,49	0,10		
Kosten	1.351.031,54	59.189,97	1.343.563,14	
700 - OMZET		140.691,15		128.720,00
737 - SUBSIDIES		1.149.044,33		1.159.485,62
74-76 - DIVERSEN	0,27	94.041,42		0
Opbrengsten	0,27	1.442.966,87		1.288.205,62
Resultaat	91.935,06			55.357,52
Totaal: Resultaat	1.442.966,87	1.442.966,87	1.343.563,14	1.343.563,14

Het operationele resultaat van het werkjaar 2023 was **begroot op -55.357,52€**. We sluiten het werkjaar af met een positief resultaat van **+91.935,06€** (inclusief VRIJUIT). Exclusief VRIJUIT halen we een licht positief resultaat van **+33.427,80€**. Zie tabel onder.

	Realisatie 2023		Begroting 2023	
	Eindsaldo (Debet)	Eindsaldo (Credit)	Eindsaldo (Debet)	Eindsaldo (Credit)
Resultaat				
600	2.367,49		61.000,00	
611	30.445,15		35.840,60	
612	49.496,90		47.147,00	
613	77.369,66		52.143,00	
614	9.686,75		5.000,00	
615	19.850,37		15.157,00	
Personeelskost	836399,85	59.189,87	827.275,54	
630	4.243,72		0	
64-6	1.291,49	0,10		
Kosten	1.031.151,38	59.189,97	1.043.563,14	
700		140.691,15		128.720,00
737		849.044,33		859.485,62
74-76	0,27	15.653,46		0
Opbrengsten	0,27	1.064.578,91		988.205,62
Resultaat	33.427,80			55.357,52
Totaal: Resultaat	1.064.579,45	1.064.578,91	1.043.563,14	1.043.563,14

Aan kostenzijde

Enkele opvallende bewegingen aan kostenzijde:

- **Website:** De kosten aan de verschillende websites van Demos zijn significant hoger dan begroot. Deze stijging is nagenoeg volledig toe te wijzen aan het intensievere gebruik van de VRIJUIT-website. Meer gebruik vraagt ook meer aanpassingen en veranderingen het CMS-systeem gelinkt aan de website.

612660 - WEBSITE	15.051,94	7.000,00
------------------	-----------	----------

- **Vorming:** Een intensifiëring van het vormingsbeleid voor de medewerkers, leidde tot hogere vormingskosten. Een investering die ook in 2024 zal verder gezet worden.

612800 - VORMING	5.456,21	4.500,00
------------------	----------	----------

- **Erelonen Experten/Erelonen Deskundigen:** Deze 2 posten vormen voor een stuk communicerende vaten met de post **productiekosten**. Op deze laatste post werden veel minder kosten ingeschreven, dit voornamelijk om het feit dat de kosten werden ondergebracht onder erelonen deskundigen en experts. Een tweede beweging die de hoge kosten hier verklaart, is het feit dat er in 2023 werd gewerkt met externe ondersteuning op een aantal vlakken, zoals Strategies&Leaders (interim management januari-februari 2023) en To the Point (freelance communicatie, werkjaar 2023).

613400 - ERELOON DESKUNDIGEN	23.180,03	1.260,00
613410 - ERELOON EXPERTEN	40.739,80	39.000,00

- **Verplaatsingskosten:** De werking van Demos werd in 2023 geïntensifieerd, wat zich onder andere vertaalt in een verhoging van de verplaatsingskosten.

614000 - VERPLAATSINGSKOSTEN MEDEWERKERS	8.680,53	5.000,00
614001 - VERPLAATSINGSKOSTEN GENODIGDEN	1.006,22	

- **Loonkosten:** De loonkosten bleven in 2023 binnen de voorziene begroting. De minder uitgave mbt lonen is toe te schrijven aan medewerkers die langdurig zijn uitgevallen en medewerkers die 4/5^e zijn gaan werken.

620000 - BRUTO-BEZOLDIGINGEN		827.275,54
620200 - BEZOLDIGINGEN BEDIENDEN	532.165,65	
620220 - VAKANTIEGELD BEDIENDEN	31.037,38	
621000 - R. S. Z. -WERKGEVER	164.518,12	
623200 - VERZEKERING AO / BEDRIJFSPOLIS PERSONEEL	1.703,15	
623210 - GENEESKUNDIGE DIENST	3.178,01	
623220 - SOCIAAL ABONNEMENT	15.493,92	
623400 - ANDERE PERSONEELKOSTEN	900,00	
623600 - PROVISIE VAKANTIEGELD	87.403,62	
623609 - TERUGNAME PROVISIE VAKANTIEGELD		59.189,87
62 - PERSONEEL	836399,85	59.189,87
		827.275,54

Aan opbrengstzijde

De intensifiëring van de werking van Demos laat zich ook aan de inkomstzijde voelen. De omzet van de organisatie was in 2023 afgerond 12.000€ hoger dan begroot. Er werden in 2023 beduidend meer begeleidingsopdrachten gegenereerd, wat de voornaamste reden is van de gestegen omzet.

700000 - SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN	57.225,16	83.220,00
700200 - STUDIEDAGEN - COLLOQUIA	2.352,00	
700300 - GASTCOLLEGES	384,20	5.000,00
700400 - BEGELEIDINGSOPDRACHTEN	79.072,00	30.000,00
700410 - VORMING OP MAAT	650,00	10.000,00
700500 - MEERDAAGSE VORMING/INTERVISIE/VERDIEPINGSTRAJECT	750,00	
700820 - RECUPERATIE VERVOERSONKOSTEN	257,79	500,00
700 - OMZET	140.691,15	128.720,00

TEGEMOETKOMINGEN VRIJUIT

De Vlaamse overheid voorziet jaarlijks 300.000 euro zodat er voor mensen met een beperkt budget tickets kunnen worden aangekocht. Van het beschikbare budget hebben we in totaal **319.880,16€** toegekend op evenementen die in 2023 plaatsvonden.

78.387,96€ werd gerecupereerd via bijdrage MiA, dit is de bijdrage van mensen in armoede ikv de 20-40-40 regeling.

Dit geeft een niet besteed saldo van **58.507,80€**

	Realisatie 2023		Begroting 2023	
	Eindsaldo (Debet)	Eindsaldo (Credit)	Eindsaldo (Debet)	Eindsaldo (Credit)
Resultaat				
616122 - FONDS TOELAGE VRIJETIJDINDUSTRIE	226.236,48		300.000,00	
616128 - FONDS TOELAGE VTI/BLI - MENSEN IN ARMOEDE	86.908,20			
616129 - UITBETAALDE TOELAGEN MBT VORIGE JAREN	5.839,80			
616150 - VRIJUIT - EXTRA AANGEREKENDE KOSTEN	895,68			
	616	58,00	300.000,00	
Kosten		58,00	300.000,00	
737000 - SUBSIDIE VLAAMSE GEMEENSCHAP				300.000,00
737080 - SUBS VL. GEM. - VRIJUIT TOELAGEN		300.000,00		
	737		300.000,00	300.000,00
740100 - RECUP. BIJDRAGEN BETAALVERZOEKEN MIA		78.387,96		
	74-76	0,00	78.387,96	0
Opbrengsten		0,00	378.387,96	300.000,00
Resultaat		58.507,80		0,00
Totaal: Resultaat		378.387,96	378.387,96	300.000,00

Naar aanleiding van de afsluiting van 2022, werden de provisies in de bestemde fondsen gelinkt aan VRIJUIT terug genomen en toegevoegd aan de over te dragen winst/verlies. Deze bestemde fondsen werden de afgelopen jaren opgebouwd ten einde de uitgestelde evenementen in COVID-tijden te financieren. Heel wat van deze evenementen hebben echter nooit meer plaats gevonden.

In onderling overleg met de bevoegde Vlaamse Overheid, bereikten we het akkoord om deze middelen integraal in te zetten ten behoeve van de versterking van de personeelscapaciteit op VRIJUIT met als doel een optimalisatie van de werking en de optimalisatie van het aanwenden van het Fonds Vrijtijdparticipatie en dit voor de jaren 2023-2024.

Oorspronkelijk ging het hierbij om een bedrag van **159.356€** dat onttrokken werd aan de bestemde fondsen. Voor 2024 richten we een nieuw bestemd fonds op twv 159.356€-saldo 2023 met als doel de capaciteitsverhoging van VRIJUIT te realiseren.

JAARACTIEPLAN 2024

1. Als expertisecentrum versterkt Demos innovatieve participatieve praktijken in het brede vrijetijdsveld (cultuur, jeugd en sport)		
<p>Resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> Binnen de drie sectoren worden innovatieve praktijken samengebracht en versterkt door gemeenschappelijke acties (uitwisseling, vorming & begeleiding, uitwerking tools, campagnes, beleidsacties, onderzoek, ...) Door kennisdeling, communicatie, uitbreekmomenten en campagnes is de zichtbaarheid van innovatieve praktijken versterkt 		<p>Link BHO '23-'24 SD 1.1.; 1.6.; 2.3.; 3.3.;3.5.;</p> <p>SD 1.3.; 1.6.; 3.1.; 3.2.; 3.4.; 3.5.</p>
<p>Prioriteiten 2024</p> <p>(1) Het Sociaal-sportief Platform organiseert 3 gezamenlijke activiteiten met het oog op uitwisseling en capaciteitsversterking, beleidswerk, erkenning en zichtbaarheid</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Voorstellingsmomenten en lobbyactiviteiten memorandum sociaal-sportief Platform</i> <i>Trefdag Spo(r)tlight waarop sociaal-sportief uit heel Vlaanderen en Brussel wordt samengebracht (uitwisseling, verdieping, inspiratie en motivatie)</i> <i>Thematische uitwisseling rond het rapport 'Precaire praktijken'</i> <p>(2) Samen met het Platform rond participatieve kunstpraktijken ondersteunt Demos de projecten in het kader van (H)art&society en versterkt ze de zichtbaarheid én het draagvlak van participatieve kunstpraktijken.</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>De 6 weerhouden projecten binnen de oproep (H)art&society worden ondersteund en krijgen trajectbegeleiding: coaching, uitwisseling, kennisborging, events.</i> <i>Realisatie van een mapping van participatieve kunstpraktijken met het oog op versterking van zichtbaarheid en draagvlak van PKP in kunsthogescholen en het brede cultuurveld. (fase 3 ontsluiting samen met slotevent H&S)</i> 	<p>Maart '24</p> <p>Oktober '24</p> <p>Jan-dec '24</p> <p>Jan-maa '24 (fase 1) Maa '25 (fase 2 en 3)</p>	

<p>(3) Het netwerk rond en met innovatieve participatie-initiatieven van jongeren is ondersteund en versterkt</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Regelmatige samenkomsten van het netwerktraject zorgen voor een gemeenschappelijke richting in hun werk rond creatieve ruimte voor jongeren</i> ➤ <i>Organisatie netwerkevent rond traject 'creatieve stem' (AKB)</i> 	<p>Jan-dec 2024</p>	
<p>2. Als expertisecentrum ondersteunt Demos het werkveld rond inclusie en participatie in de vrije tijd (cultuur, jeugd en sport)</p>		
<p>Resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actoren in de cultuur-, jeugd-, en sportsector zijn ondersteund in hun ambitie rond inclusie en de participatie van kansengroepen • Netwerken vrijetijdsparticipatie, de trekkers van deze netwerken en lokale besturen zijn ondersteund met inhoudelijke verdieping en tools rond vrijetijdsparticipatie van kansengroepen en een inclusief vrijetijdsbeleid • Sociale organisaties die werken met en voor mensen die drempels ervaren, zijn versterkt in hun strategieën rond toeleiding, het wegwerken van drempels en het versterken van gelijke kansen aan vrijetijdsparticipatie. 		<p>Link BHO '23-'24 SD 1.1.; 2.4.; 3.1.; 3.2.; 3.4.; 3.5.;</p> <p>SD 1.2.; 1.4.; 2.1.; 2.2.; 2.4.; 4.4.</p> <p>SD 3.5.; 4.2.; 4.4.</p>
<p>Prioriteiten 2024</p> <p>(1) Demos ondersteunt het werkveld met haar expertise door in te gaan op dienstverleningsvragen. Die leiden tot coachings en desgevallend begeleidingstrajecten¹. <i>Reeds lopende/geëngageerde begeleidingstrajecten en -opdrachten voor 2024²:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Traject Sport Vlaanderen en diversiteit</i> ➤ <i>Begeleiding en samenwerking Graphic Novel Park Poetik (inclusie als organisatievorm)</i> ➤ <i>Theater in de vrije tijd en inclusief werken (ism Open Doek)</i> ➤ <i>Vilvoorde Lerend netwerk inclusie en toegankelijkheid</i> ➤ <i>Begeleiding Jeugdraad Aarschot rond actieplan drempels en inclusie (ikv Komaf)</i> 	<p>Timing</p>	

<p>(2) Verderzetten van lopende netwerktrajecten samen met sport-, cultuur- en jeugdactoren</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Netwerktraject Sportfederaties en kansengroepen – ontwikkeling en lancering zelfscan voor sportclubs & coachingscyclus</i> ➤ <i>Netwerktraject Platoo Inclusief</i> ➤ <i>Netwerktraject Cultureghem en lerend netwerk “Uit vrije wil in Vrije tijd” rond inclusief vrijwilligerswerk – ontsluiting Theaterfestival</i> ➤ <i>Netwerktraject Staten-Generaal kinderen en jongeren in armoede en vrije tijd</i> <p>(3) Demos begeleidt Netwerken Vrijetijdsparticipatie in hun werking rond de participatie van mensen die drempels ervaren aan lokaal/bovenlokaal vrije tijd.</p> <p>(4) Uitwerking van een toekomstplan voor de ondersteuning van netwerken vrijetijdsparticipatie, hun trekkers, lokale besturen en IGS’sen in samenwerking met OP/TIL en publiq. 4 pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Uitklaren taakverdeling en samenwerking met OP/TIL op basis van decretale taken;</i> ➤ <i>Opmaak van een gezamenlijke basisvorming ‘vrijetijdsparticipatie van kansengroepen’ op maat van lokale besturen samen met publiq; OP/TIL; IVV; Netwerk tegen Armoede e.a.</i> ➤ <i>Opmaak van een inspiratiegids/toolbox voor netwerken VTP met tools, inspiratie en hands-on materiaal rond inhoud, netwerking, opstart netwerk VTP, afsprakennota.</i> ➤ <i>Start met lange termijnplan voor inhoudelijke en verdiepende trajecten rond vrijetijdsparticipatie</i> <p>(5) Concretisering van werking met welzijns- en sociale organisaties rond vrijetijdsparticipatie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Forum-moment voor leden en partners van Vrijuit</i> ➤ <i>Uitwerking strategie consolidatie en concretisering netwerk sociale organisaties</i> 	<p><i>Projectovereenkomst met Sport VL</i></p> <p><i>Projectovereenkomst</i></p> <p>Apr ‘2424</p> <p>Sep ‘24</p> <p>2de semester</p> <p>2de semester</p> <p>Mei ‘24</p>	
---	---	--

<p>(6) Demos participeert als expertisecentrum in externe platformen en netwerken om de expertise, visie en tools rond vrijetijdsparticipatie van kansengroepen te versterken in het brede veld.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Externe netwerken waar onze visie wordt uitgedragen: VVSG Overleg VT actoren; Cultuurtafel Bovenbouw; Beleidswerkgroep Inclusie in en door de Sport (BIIND); Ambrassade beleidswerkgroep Inclusie en diversiteit ; Bataljong Stuurgroep Label Kindvriendelijke steden en gemeenten; Bataljong beleidsgroep regie Vrije Tijd; Stuurgroep Art.is.t.Care (rond kunst en zorg); Consortium Zorgzame buurten.</i> ➤ <i>Deelname aan jury's en commissies vanuit Demos' expertise: Beoordelingscommissie Kunstkuur; KBS (Vinci projecten en Nike Community);</i> 		
<p>3. Als expertisecentrum verzamelt, borgt en deelt Demos expertise rond inclusie en participatie aan vrije tijd van mensen die drempels ervaren; houdt ze de vinger aan de pols en zet ze in op het verdiepen van thema's rond haar kernopdracht</p>		
<p>Resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennisopbouw en -deling van waardevolle praktijken en ervaringen zijn in beeld gebracht en uitgedragen naar het werkveld, stakeholders en partners. • Door kennisdeling en communicatie versterkt en inspireert Demos het werkveld met praktijken en expertise rond participatie en inclusie 		<p>SD 1.6.; 3.1.; 3.2.;</p> <p>SD 1.3.; 1.6.; 3.1.; 3.2.; 3.4.; 3.5.</p>
<p>Prioriteiten 2024</p> <p>(1) Innovatieve en leerrijke praktijken uit het vrijetijdsveld rond de participatie van mensen die drempels ervaren, worden gekapitaliseerd en geborgd om expertise te verzamelen en te delen met het brede veld;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Ontwikkeling van kennisdossiers rond de netwerktrajecten – vb. toegankelijke festivals; inclusief vrijwilligerswerk; enz. (zie 2.2.);</i> ➤ <i>Begeleidingsopdrachten die gericht zijn op het kapitaliseren en borgen van expertise en kennis: Musikaa (nov-maart 2024); Inspiratielab Komaf</i> ➤ <i>Kapitaliseren en borgen van praktijken rond participatieve muziekprojecten (ism HoGent)</i> 		

<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Intersectoraal werken (n.a.v. participatieve dans)</i> ➤ <i>Safe & brave spaces (kunst en cultuur, jeugd,...)</i> <p>(2) Borgen en kapitaliseren van innovatieve participatiepraktijken in artikels en andere communicatiedragers (audiovisueel e.d.) en expertise-deling met het werkveld</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Communicatie-items zorgen voor kennisborging en -deling rond innovatieve participatiepraktijken</i> <p>(3) Demos deelt expertise met het brede vrijetijdsveld adhv een proactief, hands-on en realistisch communicatieplan en via de optimalisatie van haar communicatietools</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Beperkte actualisatie, opkuis website ifv toegankelijkheid ➤ Thematische/sector-specifieke nieuwsbrieven met oog op kennisdeling met actoren in het vrijetijdsveld ➤ Regelmatige updates sociale media (LinkedIn, facebook) over onze activiteiten <p>(4) Demos mobiliseert vrijetijdsactoren rond haar kernthema ‘participatie van mensen die drempels ervaren’ met het oog op inspiratie, kennisdeling, borgen van 16 jaar werking en het vieren van de overgang naar publiq</p>	<p>November 2024</p>	
<p>4. Als dienstverlener faciliteert Demos de participatie van mensen in armoede aan bovenlokale vrijetijdsevenementen via een systeem van financiële tegemoetkoming (Vrijuit)</p>		
<p>Resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • De middelen van het Fonds Vrijetijdsparticipatie worden voor 100% benut aan de doelstelling om mensen met een beperkt budget te laten deelnemen aan bovenlokale cultuur- en sportevenementen. 		<p>Link BHO '23-'24</p> <p>SD 4.1.; SD 4.3.;</p>
<p>Prioriteiten 2024</p> <p>(1) Verdere optimalisatie van de procesflow van Vrijuit (van ontsluiting aanbod tot ticketafhandeling) door overleg met publiq over de toekomstige samenwerking tussen Vrijuit en UiTPAS;</p>	<p>Jan-dec '24</p>	

<p>(2) Opzetten experimenten met directe ticketverkoop via de partners van Vrijuit;</p> <p>(3) Start met openstellen van Vrijuit-aanbod voor individuele UiTPAS met kansentarief-houders door de samenwerking met publiq (cf. <i>onder voorbehoud goedkeuring Project KBS</i>)</p> <p>(4) Versterking van het sportaanbod van Vrijuit</p> <p>(5) Organisatie van 4 infosessies rond de werking en het aanbod van Vrijuit voor potentiële leden, in samenwerking met IVV (en te bekijken met publiq?)</p>	<p>Jan-dec '24</p> <p>2de semester</p>	
<p>5. De toekomstige samenwerking met publiq, alsook de inhoudelijke samenwerking met andere actoren (OP/TIL e.a.), is verduidelijkt en in overeenkomsten vastgelegd</p>		
<p>Resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rond de doelstellingen inzake de participatie van kansengroepen aan vrije tijd zoals opgenomen in het 'Decreet digitale actoren', zijn samen met publiq inhoudelijke afstemming bereikt in functie van het beleidsplan 2025; alsook de eerste grote lijnen van het beleidsplan 2026-2030. • Een samenwerkingsovereenkomst rond netwerken vrijetijdsparticipatie is gedragen door publiq, OP/TIL en Demos. • Demos zet verder in op de verbreding en consolidatie van de samenwerking met de bovenbouw-actoren in de sectoren cultuur, sport en jeugd. 	<p>Deadline</p> <p>Juni 2024</p> <p>April-sept 2024</p>	<p>Link BHO '23-'24</p> <p>SD 2.4.; 3.5.; 4.4.; 5.3.</p>
<p>Prioriteiten 2024</p> <p>(1) Organisatie van inhoudelijke, formele en informele overlegmomenten tussen Demos en publiq vanuit de doelstellingen; Maandelijkse bijeenkomsten van het Coördinatie-overleg Demos-publiq om de samenwerking concreet vorm te geven.</p> <p>(2) Samen met publiq maken we duidelijke afspraken rond samenwerking in '24-'25 met de verschillende actoren (in het vrijetijdsveld, lokale besturen e.d.) waarmee vandaag reeds wordt samengewerkt</p> <p>(3) Uitwerking toekomstplan vrijetijdsparticipatie in de netwerkgemeente en IGS met OP/TIL en publiq – <i>cf. doelstelling 2.2.</i></p>	<p>Timing</p> <p>Jan-dec '24</p> <p>Jan – jun '24</p> <p>Jan – dec '24</p>	

<p>(4) Met de bovenbouw-actoren uit de cultuur-, sport- en jeugdsector, alsook andere domeinen zoals welzijn, samenleven, enz. wordt verder bekeken waar uitdagingen liggen en samenwerking met Demos zinvol kan zijn/verdiept kan worden. (We overleggen transparant met onze stakeholders met oog op toekomstige samenwerking met publiq)</p>		
<p>6. Demos draagt zorg voor haar personeel en organisatie in deze transitieperiode</p>		
<p>Resultaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het personeel beschikt over duidelijkheid ivm rollen en functies in de huidige en toekomstige werking (2024-2025) en wordt via actief vormingsbeleid versterkt in het functioneren. • De nieuwe overlegstructuur wordt verder uitgerold en geoptimaliseerd en leidt tot meer transversaliteit, samenwerking, collectieve gedragenheid en verdere inhoudelijke verdieping in de werking van Demos met oog op de toekomst. • Een dynamische en voltallige Demos-ploeg kijkt positief en gedreven naar de toekomst met publiq en de werking rond participatie van kansengroepen. 		<p>Link BHO '23-'24 SD 5.1.;</p>
<p>Prioriteiten 2024</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Functioneringsgesprekken met team en directie worden hernomen op basis van geactualiseerde functiefiches en een geactualiseerd organogram (2) Implementatie vernieuwd VTO beleid en opleidingsplan (3) Rollen en functies worden verder verduidelijkt voor iedereen; de vernieuwde overlegstructuur geconsolideerd (4) Er wordt actief ingezet op het welzijn van de Demos-personeelsploeg in deze transitieperiode 	<p>Jan – dec '24</p>	

BEGROTING VAN HET WERKJAAR 2024 EN TOELICHTING

Hieronder de begroting 2024 zoals die werd goedgekeurd tijdens de AV van 19 december 2023.

In 2024 wordt er bewust gekozen om **sterk te investeren in optimalisatie van het team medewerkers**. De extra inspanning naar **capaciteit op VRIJUIT** wordt verder gezet, volgens de afspraak met de Vlaamse Overheid, zetten we hier de middelen uit het bestemde fonds Vrijuit verder voor in. Daarnaast wordt het team versterkt met een **content specialist en wordt er extra capaciteit** voorzien op het inhoudelijk werken rond participatie binnen cultuur, jeugd, sport.

Aan **inkomstenzijde** voorzien we een verdere groei van de omzet. Op vlak van **samenwerkingsovereenkomsten en begeleidingsopdrachten** voorzien we een verdere substantiële groei. Samenwerkingsovereenkomsten met o.a. CERA (H)arts&Society, Sport Vlaanderen (begeleiding sportfederaties) en het proces naar de Statengeneraal kinderarmoede (CJM) zijn hierin de motor van deze verwachte inkomsten. Daarnaast zijn er verschillende begeleidingen die op stapel staan in 2024.

	begroting 2023		Begroting 2024	
	Eindsaldo (Debet)	Eindsaldo (Credit)	Eindsaldo (Debet)	Eindsaldo (Credit)
Resultaat				
600010 - BOEKEN-PUBLICATIES				
600100 - PRODUKTIEKOSTEN	€ 61.000,00		€ 94.915,20	
611000 - HUUR EN HUURLASTEN	€ 26.840,60		€ 26.840,60	
611010 - HUUR VERGADERLOKALEN	€ 3.500,00		€ 2.000,00	
611200 - HUUR MATERIAAL				
611300 - ONDERHOUD & HERSTELLINGEN	€ 5.500,00		€ 3.000,00	
612300 - DOCUMENTATIE	€ 600,00		€ 600,00	
612450 - FOTOCOPIES	€ 150,00		€ 150,00	
612500 - KANTOORBENODIGDHEDEN	€ 1.550,00		€ 1.550,00	
612600 - TELEFOON	€ 3.372,00		€ 3.372,00	
612650 - IT-BENODIGDHEDEN	€ 6.000,00		€ 8.000,00	
612655 - IT-DIENSTEN	€ 7.455,00		€ 5.000,00	
612660 - WEBSITE	€ 7.000,00		€ 14.000,00	
612670 - LICENTIES SOFTWARE	€ 15.000,00		€ 15.000,00	
612710 - PERS EN PROMOTIE	€ 1.250,00		€ 1.250,00	
612720 - WETTELIJKE PUBLICATIES	€ 270,00		€ 350,00	
612800 - VORMING	€ 4.500,00		€ 7.500,00	
613100 - ERELOON BOEKHOUDING/AUDIT	€ 5.722,00		€ 7.500,00	
613200 - ERELOON ADVOCaat				
613212 - VERGOEDING KUNSTENAARS				
613219 - AUTEURSRECHTEN	€ 1.083,00		€ 750,00	
613300 - ERELOON SOCIAAL SECRETAR.	€ 4.250,00		€ 4.250,00	
613400 - ERELOON DESKUNDIGEN	€ 1.260,00		€ 1.000,00	
613410 - ERELOON EXPERTEN	€ 39.000,00		€ 38.740,00	
613500 - BRANDVERZEKERING	€ 168,00		€ 170,00	
613510 - VERZEKERING BESTUURDERSAANSPRAKELIJKHEID	€ 660,00		€ 660,00	
613700 - VRIJWILLIGERSVERGOEDINGEN			€ 1.000,00	

614000 - VERPLAATSINGSKOSTEN MEDEWERKERS	€ 5.000,00		€ 7.500,00	
614001 - VERPLAATSINGSKOSTEN GENODIGDEN			€ 200,00	
615000 - VERGADERKOSTEN	€ 2.500,00		€ 1.000,00	
615010 - ONTHAAL-REPRESENTATIE- CATERING	€ 4.500,00		€ 4.000,00	
615015 - RELATIEGESCHENKEN	€ 1.500,00		€ 1.000,00	
615020 - KANTINE	€ 1.500,00		€ 500,00	
615030 - REPRESENTATIE			€ 1.000,00	
615037 - VERBLIJFSKOSTEN MEDEWERKERS	€ 1.275,00		€ 1.500,00	
615100 - VERZENDINGSKOSTEN	€ 800,00		€ 250,00	
615400 - LIDGELDEN	€ 332,00		€ 2.256,45	
615520 - DRUKKOSTEN ALGEMEEN	€ 750,00		€ 1.000,00	
615530 - GRAFISCHE VORMGEVING	€ 2.000,00		€ 5.000,00	
616122 - FONDS TOELAGE VRIJETIJDINDUSTRIE	€ 300.000,00		€ 300.000,00	
616124 - TOELAGEN VRIJUIT uitgestelde evenementen				
616128 - FONDS TOELAGE VTI/BLI - MENSEN IN ARMOEDE				
616129 - UITBETAALDE TOELAGEN MBT VORIGE JAREN				
616150 - VRIJUIT - EXTRA AANGEREKENDE KOSTEN				
Totaal werkingskost	€ 516.287,60		€ 562.804,25	€ -
620000 - BRUTO-BEZOLDIGINGEN	€ 827.275,54		€ 951.990,65	
620200 - BEZOLDIGINGEN BEDIENDEN				
620220 - VAKANTIEGELD BEDIENDEN				
621000 - R.S.Z.-WERKGEVER				
621200 - WG BIJDRAGEN RSZ				
623200 - VERZEKERING AO / BEDRIJFSPOLIS PERSONEEL				
623210 - GENEESKUNDIGE DIENST				
623220 - SOCIAAL ABONNEMENT				
623400 - ANDERE PERSONEELKOSTEN				
623600 - PROVISIE VAKANTIEGELD				
Totale loonkost	€ 827.275,54		€ 951.990,65	
657010 - Betalingsverschil verkoop				
659000 - BANKKOSTEN			€ 450,00	
700000 - SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN		€ 83.220,00		€ 103.875,20
700100 - PUBLICATIES				
700200 - STUDIEDAGEN - COLLOQUIA				€ 11.000,00
700300 - GASTCOLLEGES		€ 5.000,00		€ 1.000,00
700400 - BEGELEIDINGSOPDRACHTEN		€ 30.000,00		€ 78.500,00
700410 - VORMING OP MAAT		€ 10.000,00		€ 10.000,00
700500 - MEERDAAGSE VORMING/INTERVISIE/VERDIEPING				
700800 - AANGEREKENDE VERZENDINGSKOSTEN				

700810 - RECUPERATIE GEDEELDE KOSTEN		€ -		€ -
700820 - RECUPERATIE VERVOERSONKOSTEN		€ 500,00		€ -
737000 - SUBSIDIE VLAAMSE GEMEENSCHAP		€ 998.400,00		€ 991.382,00
737003 - SUBSIDIE VL.GEM. - SPORT		€ 50.000,00		€ 50.000,00
737910 - SUBSIDIE VIA - VLAAMS INTERSECTORAAL AKKOORD		€ 71.085,62		€ 71.085,62
737920 - SUBSIDIE SOCIAAL FONDS MARIBEL		€ 40.000,00		€ 40.000,00
740000 - DIVERSE RECUPERATIES		€ -		€ 1.000,00
740100 - RECUP. BIJDRAGEN BETAALVERZOEKEN MiA				
743900 - STRUCTURELE INTERPROF LOONCORRECTIE 0.25%				
757000 - Verkregen disconto's				
757010 - Betalingsverschil aankoop				
7559000 - DIVERSE FINANCIËLE OPBRENGSTEN				
764000 - UITZONDERLIJKE OPBRENGSTEN				
Totale opbrengsten		€ 1.288.205,62		€ 1.357.842,82
Totaal: Resultaat	€ 1.343.563,14	€ 1.288.205,62	€ 1.514.794,90	€ 1.357.842,82
		€ -55.357,52		€ -156.952,08